

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta
Ústav romanistiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Významné osobnosti brněnské francouzské filologie od počátků do dneška

Vedoucí práce: PhDr. Josef Prokop, Ph.D.

Autor práce Iva Kouřilová

Studijní obor Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník třetí

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Hustopeče 15. 5. 2012

.....

Obsah

Úvod.....	4
Metodika	6
1. Otakar Novák v letech 1905-1952	8
2. Publikační a vědecká činnost do roku 1952.....	11
2. 1. Publikační začátky	11
2. 2. V průběhu druhé světové války.....	14
2. 3. Po skončení války	15
3. Otakar Novák v Brně	18
4. Publikační činnost od roku 1952	24
4. 1. Romain Rolland	24
4. 2. Guy de Maupassant	26
4. 3. Po stopách realistických tradic francouzského písennictví.....	28
4. 4. Slovník spisovatelů - Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko.....	32
4. 5. Didaktické texty	34
4. 6. Ostatní publikační činnost.....	35
Závěr	37
Résumé.....	40
Rejstřík zmíněných filologů.....	43
Seznam pramenů a literatury	44
Příloha č. 1 - Tematicky řazená bibliografie Otakara Nováka	49
Příloha č. 2 - Abecedně řazená bibliografie Otakara Nováka.....	69
Anotace	89
Summary.....	90

Úvod

Téma mojí bakalářské práce Významné osobnosti brněnské francouzské filologie od počátků do dneška je příliš široké na to, aby se dalo zpracovat jako celek v pouhých sedmdesáti tisících znacích vyhrazených pro bakalářskou práci, která by navíc potom více než cokoliv jiného vypadala spíše jako biografický slovník, což rozhodně není mým cílem. Proto jsem se rozhodla, vybrat si pouze jedno období a jednu osobu.

Neznamená to, že by v Brně za celou historii brněnské romanistiky nepůsobilo více významných a zajímavých osobností. Právě naopak. Zajímavé osobnosti dob minulých by se našly v oblasti jazyka i literatury již od první republiky. Například jeden ze zakladatelů brněnské romanistiky a děkan Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v letech 1930-1931 prof. Hertvík Jarník či literární historik a taktéž děkan Filozofické fakulty Masarykovy univerzity (1925-1926) prof. Prokop Miroslav Haškovec. Z poválečné generace pak zmiňme například prof. Otakara Levého, který se zabýval zejména francouzským literárním romantismem, dílem Charlese Baudelaira a středověkou francouzskou literaturou. Dále pak doc. Vladimír Stupka, jenž svůj badatelský zájem směřoval především k Verhaerenovi, jehož studiem se zabýval po tři desetiletí. Prof. Jaroslav Fryčer – pod jehož vedením vznikl Slovník francouzsky píšících spisovatelů, který zahrnuje nejen spisovatele z Francie, Belgie, Švýcarska a Kanady, ale také z řady afrických a asijských zemí. Prof. Otto Ducháček, jenž se na rozdíl od výše zmíněných romanistů zabýval zejména francouzskou lingvistikou stejně jako doc. Růžena Ostrá, jež na Ústavu románských jazyků a literatur brněnské filozofické fakulty vyučovala téměř padesát let a jejíž práce jsou zaměřené především na téma vývoje románských jazyků a francouzské sémantiky, ale zároveň je aktivní překladatelkou z a do francouzštiny. V roce 1994 obdržela hlavní překladatelskou prémii v rámci udílení Ceny Josefa Jungmanna za překlad románu Patricka Chamoiseaua *Solibo Ohromný*. Nesmím opomenout ani doc. Zdeňku Stavinohovou, brněnskou romanistku a překladatelku všem známého *Malého Prince*. V současné době pak za významnou osobnost brněnské romanistiky můžeme označit například nynějšího vedoucího Ústavu románských jazyků a literatur Masarykovy univerzity prof. Petra Kylouška, který se zaměřuje zejména na francouzskou a francouzsko-kanadskou

literaturu a přeložil mimo jiné knihu *Motolice a Plankton* od Borise Viana, či prof. Jiří Šrámek, který napsal například *Dějiny francouzské literatury v kostce*. Myslím, že každý z nich by si zasloužil samostatnou práci a byla by škoda jim věnovat pouze jeden či dva odstavce.

Pro svou práci jsem nakonec zvolila Otakara Nováka, významného českého (respektive československého) romanistu, který působil 25 let jako pedagog a vědec na brněnské Masarykově univerzitě. Vybrala jsem si ho nejen proto, že mi jsou blízká témata, kterými se zabýval, ale je mi také pro svou píli a pro to, jak působil na lidi, sympatický jako člověk.

Cílem této práce je seznámit vás s životem a především dílem Otakara Nováka a ukázat jeho význam nejen pro brněnskou romanistiku, nýbrž i pro romanistiku československou a současnou romanistiku českou. Zároveň bych ráda alespoň trochu přiblížila dobu a podmínky, ve kterých Otakar Novák pracoval.

Práce je rozdělena na dvě části. V té první (kapitola 1 a 2) se zabývám životem a dílem Otakara Nováka před začátkem jeho pedagogického působení v Brně. Ve druhé části (kapitola 3 a 4) se pak zaměřuji právě na jeho brněnské působení. V příloze pak najdete kompletní bibliografii Otakara Nováka

Metodika

Než jsem mohla začít vyhledávat informace o konkrétních osobách, musela jsem nejdřív zjistit, o kom vlastně budu psát a kdo vlastně patří mezi významné osobnosti brněnské romanistiky. Pomohly mi v tom především biografické slovníky, kde jsem našla odkazy na brněnské francouzské filology. Bylo třeba rozhodnout, zda budu vyhledávat osobnosti narozené v Brně nebo osobnosti v Brně působící. Došla jsem k názoru, že osobnosti, které pomohly formovat a utvářet francouzskou filologii v Brně, nemusely být nutně přímo z Brna. Mnoho osobností narozených v Brně později působila v jiném městě, takže jsem se rozhodla nebrat v potaz místo narození, ale kritériem bylo místo profesního působení.

Následně jsem začala vyhledávat odborné a popularizační práce osobností, které splnily toto první kritérium a to převážně v odborných časopisech a sbornících jako *Časopis pro moderní filologii* nebo *Sborník prací z filozofické fakulty Masarykovy univerzity*. Poté mě čekal nelehký úkol určit, které z vybraných filologů lze považovat za významné pro brněnskou francouzskou filologii. Rozhodovala jsem se zejména podle rozsáhlosti jejich publikační činnosti a přínosu jejich vědecké práce. Tímto kritériem prošlo několik osobností, z nichž některé jsem zmínila již v úvodu.

Nakonec jsem si ke zpracování vybrala jen Otakara Nováka, protože jsem usoudila, že jeho profesní činnost byla dostatečně bohatá na to, aby zaplnila následující stránky.

Potom přišla na řadu mravenčí práce při vyhledávání všech dostupných pramenů o Otakaru Novákovi a všech jeho publikovaných prací. Nejvíce pramenů jsem našla v Moravské zemské knihovně v Brně, ovšem pro ty a nejcennější jsem se musela vypravit do Archivu Masarykovy univerzity a Památníku národního písemnictví v Praze.

Při psaní práce jsem se inspirovala samotným Otakarem Novákem. Stejně jako on ve svých příspěvcích *Un grand recteur, ami des lettres romanes*¹ a *Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala*², i já ve své práci postupuji chronologicky a zabývám se nejdříve životem Otakara Nováka a potom jeho publikační činností. Ovšem na rozdíl od prací Novákových, moje práce je rozdělena na dva časové úseky. První dvě kapitoly pojednávají o životě a díle Nováka od narození do roku 1952 a další dvě (kapitola 3. a 4.) mapují období od roku 1952 do smrti. Toto dělení jsem použila proto, abych jasně odlišila období Novákovy pedagogické a vědecké činnosti v Brně, která začala právě v roce 1952. Protože právě díky Novákovu pětadvacetiletému působení v Brně ho dnes můžeme řadit mezi osobnosti brněnské francouzské filologie a já doufám, že tato práce dokáže, že je osobností významnou.

¹ NOVÁK, Otakar. Un grand recteur, ami des lettres romanes. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 77-99. D 16. ISSN 0231-7818.

² NOVÁK, Otakar. Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala. In: *X. ročenka kruhu moderních filologů při ČSAV*. Praha: Kruh moderních filologů při ČSAV, 1967, 5-11. Dostupné z: <http://www.kmof.cz/docs/roc66.pdf>

1. Otakar Novák v letech 1905-1952

Otakar Novák se narodil dne 28. prosince 1905 ve Vídni. Jeho otec Jan Novák pocházel z Litenčic na Kroměřížsku a byl dělníkem u soukromé firmy vyrábějící jízdní kola a šicí stroje. Matka Anna Nováková byla původem z Nivnice na Uherskobrodsku. Byla v domácnosti a přivydělávala si domácím šitím. Po rodičích zdědil pracovitost, byl pečlivý, svědomitý, cílevědomý, spravedlivý, obětavý, nesmlouvavý a náročný jak k sobě, tak ke svým studentům. Pro svou milou a vstřícnou povahu byl pak v dospělosti oblíbený u všech spolupracovníků.

V rodné Vídni vychodil Novák pět tříd obecné školy (1912-1917) a dvě třídy reálky (1917-1919), kde vyučovacím jazykem byla němčina. Po první světové válce v roce 1919 se rodina přestěhovala zpět do vlasti do Brna - Obřan. Otec si našel zaměstnání v dílnách Československých státních drah (dále jen ČSD). Matka v průběhu války onemocněla těžkou srdeční chorobou, jíž v roce 1920 podlehla. Otec se brzy po její smrti znovu oženil a z tohoto manželství měl Novák dvě nevlastní sestry – Boženu, která se narodila v roce 1923 a Zdenu narozenou v roce 1932. Obě se v dospělosti živily jako úřednice. V Brně dokončil středoškolská studia s vyznamenáním na tehdejší I. české státní reálce (1919/20-1923/4) a vykonal doplňovací maturitní zkoušku z latiny na I. českém gymnáziu, aby mohl pokračovat na vysoké škole. Sudoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde si jako obor zvolil češtinu a francouzštinu. Ve školním roce 1924/25 byl zapsán jako posluchač mimořádný (než si v roce 1925 doplnil již zmíněnou zkoušku z latiny), v letech 1925-1929 pak jako posluchač řádný. Po dobu středoškolských i vysokoškolských studií v Brně byl se zřetelem k nemajetnosti rodičů a studijnímu prospěchu osvobozen od placení školného. Dostával podpory od ČSD a zčásti si vydělával kondicemi. Na filozofické fakultě se pak stal vědeckou pomocnou silou v románském semináři.³

Jako literární historik byl Otakar Novák žákem především Prokopa Miroslava Haškovce a Josefa Kopala, čímž se řadí do proudu klasické filologické literární kritiky

³ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971

v české romanistice. Tato metoda, již se francouzsky říká také „critique universitaire“, byla založena na principech, kterými se řídilo celé literárně-kritické dílo Novákovo. Především na faktografické přesnosti vycházející z pečlivého studia dokumentů a na jemné textové analýze zařazující literární jevy do širších souvislostí jak uměleckých tak historických. Novák tuto koncepci obohatil výrazným smyslem pro obecně lidskou dimenzi literárního sdělení a uplatňováním humanistického hodnotového pohledu. Jeho bádání bylo založeno na hledání hodnot, které překonávaly konjunkturální a dogmatickou dobovou ideologizaci.⁴

Vysokoškolské studium zakončil doktorátem (PhDr.) v roce 1931. Jako disertační práci podal literární studii *Soumrak antiky u J. Vrchlického*.

Po skončení vysokoškolských studií konal prezenční vojenskou službu (1. 10. 1931 - 13. 1. 1933) Následně byl zaměstnán jako středoškolský učitel do roku 1946, kdy přešel na vysokou školu. Jako středoškolský učitel působil na několika ústavech. Od 1. března 1933 do 31. srpna 1933 učil na reálce v Rakovníce. Od 1. září 1933 do 31. srpna 1934 působil na reálném gymnáziu v Berehově na Zakarpatí. Od 1. září 1934 do 31. srpna 1938 opět na reálce v Rakovníce, přeměněné v reálné gymnázium. Od 1. září 1938 do 31. srpna 1939 na reálce v Praze 1 a na dívčím reálném gymnáziu Charlotty Masarykové rovněž v Praze 1. Za okupace učil od 1. září 1939 na reálce v Praze 7, přeměněné pak v reálné gymnázium.

Za svého působení v uvedených městech byl činný také jako pracovník kulturní. Konal četné přednášky z české a francouzské literatury a v Rakovníce byl mimo jiné tajemníkem místní pobočky Alliance Française, kde čtyři roky vedl celoroční kurzy francouzského jazyka. Při různých příležitostech vystupoval i jako houslista - sólista.

V roce 1935 se Otakar Novák oženil. S manželkou Jiřinou Novákovou (rozenou Sutnarovou), která byla učitelkou pro obor tělesná výchova a němčina, měl dvě dcery. Starší Helena narozená roku 1937 pracovala po vystudování vysoké školy na

⁴ FRYČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 8. ISBN 80-210-4020-3.

ministerstvu vnitra a mladší Svatava narozená 1940 byla učitelkou na základní škole ve Vraném nad Vltavou.

Hlavní svůj zájem již od vysokoškolských studií soustřeďoval na vědeckou práci v oboru dějin francouzské literatury. To mu pak v roce 1946 umožnilo přejít ze střední školy na školu vysokou. Po osvobození a znovuotevření vysokých škol dostal dovolenou na střední škole, aby mohl působit na Filozofické fakultě univerzity Karlovy v Praze, kde zpočátku pracoval jako asistent pro dějiny francouzské literatury a kam byl pak začátkem roku 1946 služebně přesunut poté, co byl uvolněný ze středoškolské služby. Jeho úkolem bylo jednak reorganizovat v jeden celek spojenou českou a německou seminární knihovnu, vzniklou především díky odkazům a darům, jednak vést několik oddělení prosemináře z dějin francouzské literatury. Seminář a knihovnu bylo třeba přeorganizovat a nově vybudovat. Z předválečných 3000 svazků vzrostl fond knihovny díky likvidaci bývalého německého semináře a již zmíněným velikým darům a odkazům na 20 000 svazků.

V dubnu roku 1947 se na pražské fakultě habilitoval pro obor dějin francouzské literatury a začal zde přednášet jako habilitovaný docent. O roku 1947 tento obor zároveň suploval na fakultě brněnské, kam byl převeden kmenově roku 1952.⁵

⁵ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971.

2. Publikační a vědecká činnost do roku 1952

2. 1. Publikační začátky

Publikační počátky Otakara Nováka spadají do doby, kdy vyučoval jako středoškolský profesor. V té době se Novák zabýval nejen literaturou francouzskou, ale také českou. Toto zaměření přirozeně vedlo ke srovnávacím studiím, které ukazují, jak se jeho zájem dělil mezi bohemistiku a romanistiku, a jak usiloval o překonání tříštění svých zájmů alespoň volbou vztahové tematiky. Jako příklad může sloužit jeho disertační práce *Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického*⁶, která byla Novákovou první větší studií. Jednalo se o práci spíše bohemistickou, neboť se zabývala především dílem českého básníka a to především dílem v oblasti literární historie neboť: „*Porozumíte hlouběji jeho vlastnímu básnickému úsilí, vidíte-li, jak se dívá sám na cizí básnická díla, s jakých stránek je vykládá, jaké odstíny jej poutají,*“ cituje Novák v prvním odstavci jedné ze svých dalších prací o Jaroslavu Vrchlickém Jiřího Karáska ze Lvovic.⁷ Jako soumrak antiky si Novák vytyčil dobu mezi koncem staré republiky římské v prvním století před Kristem a koncem čtvrtého století po Kristu, v němž pohanství definitivně ustupuje křesťanství. Díla Jaroslava Vrchlického zasazená do tohoto časového úseku dělí na dvě skupiny. Do první skupiny řadí díla, která se zaobírají samotnou antikou anebo ji konfrontují s křesťanstvím. Druhá skupina pak obsahuje jen menší básně, které si buď všímají konfliktu křesťanství a antiky nebo ty, kde si Vrchlický všímá jen křesťanství a jeho hodnot. V této práci však Novák podstatně přihlíží také k příslušným stránkám díla *Pokušení sv. Antonína* Gustava Flauberta a románu *Thais* Anatola France. Tím dokumentuje autorův vědecký zájem o problematiku dějin francouzského písemnictví. Josef Kopal se o ní vyjádřil následovně: „*Byla to práce na autorův věk pozoruhodně zralá a byla oceněna kladně bohemisty i klasickými filology.*“⁸ Karel Štěpaník pak ve svém posudku Otakara Nováka z 18. června 1962 napsal: „*Autor zde dokumentoval nejen svůj vědecký zájem o otázky dějin novodobé francouzské literatury, ale i svou erudici a orientovanost. Metodologicky ukazuje tato práce, že autor*

⁶ NOVÁK, Otakar. *Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického*. In: BORECKÝ, Jan. *Sborník Společnosti J. Vrchlického 1930-1931*. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, s. 106-188.

⁷ NOVÁK, Otakar. *Jaroslav Vrchlický o Anatolu Franceovi*. *Časopis pro moderní filologii*. 1938, č. 24, s. 40. ISSN 0862-88459.

⁸ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek psaný Josefem Kopalem ke jmenování Otakara Nováka státním docetem, 15. 11. 1952

*přistupoval už na počátku své vědecké dráhy ke studiu literárních vlivů, pokud zde o ně šlo, ze správných vědeckých předpokladů.*⁹

Mezitím Novák začal již přispívat jednak do kulturního tisku, například do Kulturní kroniky a Literárního pondělí Lidových novin či do Lumíru, jednak do časopisů odborných (Český časopis filologický, Český časopis historický), kam psal referáty, úvahy a zprávy většinou o odborných publikacích týkajících se především francouzského písemnictví.

V době do habilitace napsal Novák také několik studií do Časopisu pro moderní filologii. Zajímal se v nich hlavně o dílo Anatola France (*Jaroslav Vrchlický o Anatolu Franceovi*¹⁰, *K estetické formaci Anatola France*¹¹, *Antithese a kontrast v umění Anatola France*¹², *Anatole France a aktuální tematika*¹³). Zaměřoval se v nich nejen na stránku estetickou, nýbrž také na otázku odrazu soudobé společenské skutečnosti.¹⁴

Poprvé na sebe Otakar Novák výrazněji upozornil právě výše zmíněnou romanistickou studií *Antithese a kontrast v umění Anatola France*, v níž se zabýval uměleckým využitím techniky protikladu ve slohu a v kompozici Franceových děl. Tuto techniku se pokouší vysvětlit jako techniku vyplývající z osobnosti básníka, z jeho sklonu k protikladnosti v myšlení, které básník od dětství pociťoval. Ke studii se vyjádřil v časopise Slovo a slovesnost Mukařovský. Uznal, že „*Novákově studii nelze vytýkat nepřesnost v užívání pojmů ani nedůslednost postupu*“¹⁵ a pochvalně se vyjádřil k jemnému a přesnému rozlišování jednotlivých druhů antitezí. Přesto však vznesl ke studii několik námitek.

⁹ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek psaný Karlem Štěpaníkem ke jmenování Otakara Nováka profesorem, 18. 7. 1962

¹⁰ NOVÁK, Otakar. Jaroslav Vrchlický o Anatolu Franceovi. *Časopis pro moderní filologii*. 1938, č. 24, 40-50, 168-176. ISSN 0862-8459.

¹¹ NOVÁK, Otakar. K estetické formaci Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1939, č. 25, s. 351-363. ISSN 0862-8459.

¹² NOVÁK, Otakar. Antithese a kontrast v umění Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1941, č. 27, 54-60, 172-190. ISSN 0862-8459.

¹³ NOVÁK, Otakar. Anatole France a aktuální tematika. *Časopis pro moderní filologii*. 1946, č. 29, s. 177-183. ISSN 0862-8459.

¹⁴ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek psaný Josefem Dvořákem k prvnímu návrhu na jmenování Otakara Nováka profesorem, 10. 5. 1958

¹⁵ MUKAŘOVSKÝ, Jan. O několika českých pracích z poetiky. *Slovo a slovesnost*. 1941, roč. 7, č. 3, s. 160. ISSN 0037-7031. Dostupné z: sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=406

„ První je ta, že nestačí se omezit na zjištění antithetičnosti básníkovy slohu a kompozice, neboť i zjištění sebe podrobnější zůstane kusé, dokud není zjištěna i funkce takového postupu vzhledem k celkové struktuře díla. Autor ovšem termínu funkce užívá avšak na nepravém místě: mluvě o funkcích antithese u probíraného básníka, má na mysli jednotlivé významové odstíny antithesí – ty však nejsou samy o sobě funkcemi, nýbrž mohou být toliko důsledky funkce, která antithesi vůbec v daném díle připadá. (...)

Bylo možno a nutno přihlédnout dále i k vypravěčskému subjektu, jenž se ve Franceových prózách neustále uplatňuje jako právě původce a zdroj všech záměrných disharmonií v hodnocení. Konečně zůstala mimo zorné pole autorovo také otázka historického zařazení dané básnické struktury, jejího poměru k tomu, co předcházelo, i k tvorbě soudobé; i po této stránce najdeme v práci Novákově počáteční narážku, které nebylo bohužel dále využito; máme na mysli místo, kde se praví, že France působil v své době jako protichůdce složitěho slohu symbolistického.“ (...)

„ Námítky, které jsme právě uvedli, nečiníme proto, abychom podle známého ironického aforismu žádali od fíkovníku růže; nepodkládáme studii jiný cíl, než jaký zamýšlela, nýbrž snažíme se ukázat autoru, jehož práce je slibná, že ani jednotlivý umělecký postup nemůže být s užitkem rozebírán, není-li pojat jako součást konkrétní umělecké struktury, které je složkou, i jako zjev vývojově proměnlivý.“¹⁶

Článek *Anatole France a aktuální tematika* popisuje, jak se v průběhu Franceova života měnily jeho názory od konce osmdesátých a začátku devadesátých let 19. století, jak se tyto změny projevíly v jeho tvorbě a také kdo tyto změny způsobil. Největší vliv na něj, dle Nováka, měla paní Arman de Caillavet – Franceova kritická rádkyně a přítelkyně. Právě ona ho donutila přestat unikat do minulosti nebo do utopií o budoucí lidské společnosti, ale přiměla ho psát soudobé příběhy. Díky jejímu nátlaku tak vznikla díla jako *Červená lilie* či *Historie našich dnů*. Snažila se, aby France neustrnul a dokázal držet krok s mladšími úspěšnými autory. Po úspěchu knihy *Historie našich dnů* se začal zaměřovat na aktuální politické problémy a kritiku společnosti v námětech dějin. Tak vznikly svazky jako např. *O Kazimírech, kteří řádili v Republice*, jenž byl namířen proti monarchii. Později se dle Nováka Franceova díla rozdělila na dvě skupiny. První skupina zrcadlí vážným způsobem současné otázky historií, např.

¹⁶ Tamtéž

monografie *Jana z Arku*. Druhá skupina je založena na postupu satirické fikce, France v ní persifluje dávné i přítomné dějiny.

Tato Novákova stať tak svým způsobem navazuje na výše zmíněné práce *K estetické formaci Anatola France a Antithese a kontrast v umění Anatola France*, protože zatím co druhá zmíněná popisuje slohové postupy používané Francem a první zmíněná se snaží vystopovat, co mělo vliv na Franceovy estetické vlohy, *článek Anatole France a aktuální tematika* popisuje vlivy, které na France působily a ovlivnily jeho tvorbu.

2. 2. V průběhu druhé světové války

Publikační možnosti byly v průběhu druhé světové války a nacistické okupace značně omezené. Nicméně uzavření univerzit v letech 1939-1945 umožnilo vědeckým pracovníkům, pokud jim to podmínky dovolily, věnovat se vytrvalé a intenzivní práci. Otakar Novák toto období využil především pro studium práce Ernesta Renana.

Jako Jaroslav Vrchlický přivedl Nováka k Anatolu Franceovi, tak ho Anatole France přivedl k Renanovi. První článek o Ernestu Renanovi *Renan a literatura*¹⁷ byl publikován koncem druhé světové války. Jeho téma v celé jeho složitosti rozpracoval potom v knize *Renanova theorie slohu*¹⁸, jež se stala po publikování v Pracích z vědeckých ústavů Karlovy univerzity podkladem pro jeho habilitaci. Pokusil se v ní vystopovat vývoj Renanových názorů na sloh. Ve své době to byla jediná monografie napsaná českým autorem zaměřující se na jeden aspekt tvorby tohoto francouzského spisovatele. Novák v ní analyzuje Renanovy názory na sloh a jejich vývoj od čtyřicátých let 19. století až do jeho smrti. Ukazuje jednak na důležitost jeho přirozeného nadání a na druhou stranu předkládá, jak na vývoj jeho názorů působily vlivy individuální (názory Renanových přátel, kritiků, ale především velké umělecké a filozofické proudy jeho doby). Stranou neponechal ani Renanovu filozofii a úvahy o literatuře. Vzhledem k tomu, že se Renanova teorie odvíjela od jeho praxe spisovatelské, dotknul se současně také jí, nicméně její soustavný rozbor by si

¹⁷ NOVÁK, Otakar. Renan a literatura. *Český časopis filologický*. 1945, č. 3, s. 16-19, 151-156.

¹⁸ NOVÁK, Otakar. *Renanova theorie slohu*. Praha: Filosofická fakulta Univerzity Karlovy, 1946. Práce z vědeckých ústavů, 49.

vyžadoval samostatnou studii.¹⁹ K závěru vyplývajícího ze studie poznamenal Josef Kvapil: „*Výsledky namáhavého konfrontování odborné literatury v citátech a shrnujících charakteristikách nevedly k zcela pozitivnímu ujištění, že by se o nějaké vypracované teorii slohu u Ernesta Renana dalo mluvit. Schůdnější by byla bývala cesta přes rozbor Renanovy slohové praxe.*“²⁰

Je třeba si uvědomit, že vzhledem k tomu, že byla práce psaná za okupace, opatřování potřebné literatury bylo spojeno s velkými nesnázemi a některé knihy nebylo možno sehnat vůbec. Novák do nich mohl nahlédnout teprve dodatečně, když už jeho práce byla v podstatě hotova. K této skutečnosti se vyjádřil v úvodu práce i Josef Kopal: „*Tím se vysvětlují některé její malé neúměrnosti, které jsou na druhé straně bohatě vyváženy mnoha bystrými a samostatnými postřehy, které dokazují, jak poctivě se Novák se svým thematem vyrovnal.*“²¹

2. 3. Po skončení války

Po skončení druhé světové války a znovuotevření univerzit se Otakar Novák vrhnul s novými silami do svých romanistických aktivit.

Napsal studii *K otázce francouzského literárního baroka*²², ve které kritizoval existující práce zabývající se právě tímto obdobím a to především kvůli jejich zmatku v terminologii a špatnému vymezení jednotlivých období francouzské literatury. Jako příklad uvádí stať z knížky *Langages* od Maulniera: „*Tvrdí, že tito básníci nejsou jen preciosní, jsou zároveň také barokní, ale nejsou jen barokní, jsou zároveň předchůdci klasicismu, neboť mají smysl pro přísnou a čistou linii atd. A lze dokonce prý uvažovat o společném slohu básníků tohoto období, v němž se zračí všechny jeho rozpory atd.; nuže, pro tento společný sloh by Maulnier nejráději navrhol název barokní*

¹⁹Srov. FRYČER, Jaroslav. L'oeuvre d'Otakar Novák. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 113-114. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10

²⁰Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek o vědecké činnosti doc. dr. Otakara Nováka psaný Josefem Kvapilem k prvnímu návrhu na jmenování Otakara Nováka profesorem, 26. 6. 1958.

²¹Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek psaný Josefem Kopalem k prvnímu návrhu na jmenování Otakara Nováka profesorem, 20. 5. 1958.

²²NOVÁK, Otakar. K otázce francouzského literárního baroka. In: GRUND, A, J KELLNER a Jos. KURZ. *Poeta Fr. Trávnickovi a F. Wollmanovi*. Brno: Komenia, učitelství nakladatelství s.r.o., 1948, s. 332-342.

klasicismus.²³ V závěru studie pak naznačuje směr, kterého by se dle něj měly držet další práce zabývající se tímto obdobím.

V roce 1940 vyšla Novákova práce na téma *Itálie a české písemnictví*²⁴, v níž se zabývá vztahy představitelů našeho písemnictví k Itálii, které dle něj byly hojné a plodné zejména od dob obrozeneckých, ale intenzivní styky s Itálií udržoval již například Karel IV. Zároveň touto prací Novák dokázal, že se neomezuje pouze na francouzskou literaturu.

Otakar Novák se věnoval také překladům. V roce 1944 přeložil ukázky z veršované starofrancouzské epiky, určené pro předválečný sborník středověké poezie. V roce 1947 přeložil *Rameauova synovce* Denise Diderota a přednášku Maurice Dejeana *Francouzská demokracie*.

Novákova vědecká aktivita se však po druhé světové válce rozvinula především v jiné oblasti. Otakar Novák se vždy zajímal o současné problémy a potřeby kulturního a vědeckého života v zemi. Neuzavíral se ve své pracovně, aby dělal pouze „čistou“ kabinetní vědu. Po roce 1945 pochopil, že nová společenská situace vyžaduje, aby byla vyplněna mezera, která vznikla uzavřením univerzit v letech 1939-1945. V té době byly totiž téměř kompletně zpřetrhány vazby mezi českými a zahraničními romanisty. Aby mohli čeští romanisté navázat tam, kde před uzavřením univerzit skončili, rozhodl se Novák věnovat se v letech 1947-1949 především literární kritice. V tomto období publikoval více než 50 recenzí a článků týkajících se francouzské literatury, která byla napsána v průběhu druhé světové války, čímž bez pochyby přispěl k poválečné obnově romanistiky.²⁵ Nicméně vědečtí pracovníci neměli snadnou práci ani po skončení války. Komunistický převrat v únoru 1948 se významně projevil také v oblasti zahraničních styků. Skončily návštěvy diplomatů ze západních zemí a postupně klesal i počet návštěv soukromých a vědeckých. Co se týče Masarykovy univerzity, na které v té době Novák suploval dějiny francouzské literatury, ještě ve druhé polovině roku 1948 přijelo na univerzitu 9 hostů ze západních států a řada pracovníků univerzity se zúčastnila různých kongresů a sjezdů v cizině. Avšak už koncem roku 1948 se začala uplatňovat přísnější

²³ Tamtéž s. 334-335.

²⁴ NOVÁK, Otakar. Itálie a české písemnictví. In: HORÁK, Jiří et al. *Strážce tradice: Arnu Novákovi na památku*. Praha, Olomouc, vydali společně nakladatelství Fr. Borový v Praze a R. Promberger v Olomouci, 1940, s. 209-216.

²⁵ Srov. FRYČER, Jaroslav. L'oeuvre d'Otakar Novák. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 113-114. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10

měřítko pro posuzování zahraničních cest do západních států. Počátkem let padesátých již byly styky s těmito zeměmi omezeny na minimum, což se projevovalo nejen v rovině personální, ale i v rozvoji vědeckých styků a také ve výměně a nákupu literatury.²⁶

O něco později se Novákovi podařilo udržovat styk s cizinou alespoň díky Společnosti přátel Romaina Rollanda v Paříži a jejím prostřednictvím i s vdovou po Romainu Rollandovi, paní Marií Rollandovou a to převážně kvůli svým budoucím studiím o Romainu Rollandovi a jeho korespondenci českým adresátům.²⁷

²⁶ Srov. BEDNAŘÍKOVÁ, Marie et al. *Dějiny university v Brně*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1969, s. 279. ISBN 55-031-69.

²⁷ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971

3. Otakar Novák v Brně

Dne 7. října 1946 byla brněnská romanistika překvapena bolestnou zprávou o náhlém úmrtí Otakara Levého (1896-1946).

„Nedlouhá tradice české romanistiky, jako by byla v své brněnské větvi stíhána kletbou předčasných úmrtí“,

napsal Josef Kopal v nekrologu Otakara Levého.²⁸ Právě jeho měl Otakar Novák, když byl, jak jsem již zmínila v jedné z předchozích kapitol, od letního semestru akademického roku 1946-1947 pověřen suplováním na brněnské univerzitě. V roce 1952 pak byl na univerzitu kmenově převeden a setrval tam až do ukončení svého aktivního působení v Brně v roce 1977. Na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (kterou sám postupně zažil jako univerzitu Masarykovu, Brněnskou a Jana Evangelisty Purkyně) zajišťoval po celé poválečné čtvrtstoletí základní výuku všech literárních disciplín v oblasti francouzské literatury – dějin literatury, teorie literatury i úvodu do dějin Francie. Po smrti prof. Šrámka v roce 1954 byl pověřen funkcí vedoucího učitele romanistiky a ředitele románského semináře.²⁹ Tuto funkci zastával řadu let až do jejího zrušení při přeorganizování vysokoškolské administrativy, při níž došlo k tomu, že v zájmu pružnějšího řízení se z vedoucích pracovníků jednotlivých ústavů vyčleňovaly „užší“ katedry (nicméně později se zase začala přirozeně prosazovat tendence po zpětném vyčleňování jednotlivých ústavů a seminářů v podobě samostatných kateder).³⁰ Následně potom vykonával funkci zástupce vedoucího spojené katedry romanistiky a fonetiky. Ve svých funkcích se snažil dosáhnout toho, aby byly zaplněny mezery brněnské romanistiky, získány potřebné kvalitní síly a soustavně vychovávání schopní

²⁸ KOPAL, Josef. Nekrolog. *Časopis pro moderní filologii*. 1947, č. 30, s. 133.

²⁹ Srov. FRYČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: KYLOUŠEK, Petr. *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 7. ISBN 80-210-4020-3.

³⁰ Srov. BEDNAŘÍKOVÁ, Marie et al. *Dějiny university v Brně*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1969, s. 292. ISBN 55-031-69.

mladí pracovníci, což se časem podařilo pro všechny romanistické obory, jak se zmiňuje Novák ve svém vlastním životopise.³¹

Co se týče Novákova působení v Brně, je jistě zajímavým faktem, že od roku 1929 až do jeho smrti měl trvalé bydliště v Praze na smíchovském nábřeží Legií č. p. 29 (dnešní Janáčkovovo nábřeží) a to včetně pětadvaceti let, které strávil prací v Brně. Cestovní výdaje na dojíždění z Prahy do Brna a zpět mu proplácel brněnský Zemský národní výbor.

1. 12. 1953 se Novák stal státním docentem pro dějiny francouzské literatury a v roce 1958 dosáhl titulu kandidáta věd (CSc.). O jeho kandidátské obhajobě se později vyjádřil tehdejší vedoucí katedry romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Jan O. Fischer v dopisu oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy³², kde mu vytýkal nedbání zásadních otázek vytyčených marxistickou literární vědou a zvláště ignorování sovětských romanistických studií týkajících se zpracovávaných problémů.

V roce 1958 se Novák ucházel o místo profesora dějin francouzské literatury na Masarykově univerzitě. Doporučující posudek³³ mu tehdy napsal prof. Josef Kopal. Nicméně Novák byl jmenován profesorem až 31. 7. 1964 na základě konkurzního řízení v roce 1962.³⁴ Jan O. Fischer se k návrhu na jmenování Otakara Nováka vyjádřil v dopisu oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy³⁵ nejednoznačně. Prohlásil, že situaci považuje za složitou, jelikož dle něj nejde o případ jednoznačný odborně ani politicky a je tedy složité zaujmout konečné stanovisko. Dále ve svém vyjádření tvrdil, že jediná knižní publikace Nováka z posledních let *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví* byla roku 1958 po obhajobě odmítnuta jako doktorská práce vědeckou radou Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze, což je okolnost, která není uvedena v žádném z předkládaných materiálů či posudků. Nakonec zdůraznil, že

³¹ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971

³² Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Dopis oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy z 27. 6. 1963.

³³ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák - Doporučující posudek pro jmenování Otakara Nováka profesorem od Josefa Kopala z 20. 5. 1958, archiv MU

³⁴ Srov. ČERNÝ, Václav. *Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti: (3) Baroko a klasicismus*. Otakar Malíš. Jinočany: Nakladatelství H&H Vyšehradská s.r.o., 2005, s. 507. ISBN 80-7319-011-7.

³⁵ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Dopis oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy od Jana O. Fischera z 27. 6. 1963.

by bylo vhodné otázku jmenování Otakara Nováka profesorem zvážit v širších souvislostech kádrových otázek na romanistice. Na mysli měl třeba jednotná kritéria pro profesuru. Jako příklad uvedl případ doc. Bukáčka z Karlovy univerzity, jehož profesura zatím nebyla doporučena, přestože Bukáček jak věkem, tak odbornými zásluhami nesporně stojí před Novákem. Nakonec Fischer uvedl, že u Otakara Nováka nejde jen o otázku jeho osoby a odborné kvalifikace, ale i o otázku ideologického a metodologického zaměření brněnské romanistiky v případě jeho jmenování profesorem. Vyjádřil obavu, aby v Brně, na rozdíl od romanistiky v Praze, Olomouci či Bratislavě, nevzniklo „*jakési únikové centrum ideologické tišiny*“.³⁶

Ve svém druhém písemném vyjádření z 25. 10. 1963³⁷ však Jan O. Fischer nakonec jmenování Otakara Nováka profesorem doporučil. Jako jeden z důvodů uvedl, že zanedbávání zásadních otázek vytyčených marxistickou literární vědou a ignorování výsledků romanistiky sovětské v jeho kandidátské obhajobě, kterou jsem zmínila již výše, mu už nelze vytýkat, jelikož po této stránce nastal v posledních letech u Nováka podstatný obrat. Svědčí o tom například jeho recenze a zamyšlení nad pracemi předního sovětského romanisty B. G. Reizona ve stati *Études de littérature française et italienne soviétiques*³⁸ z roku 1961 či stať *Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon*³⁹, kde se zabral do literárně-teoretického díla francouzského komunistického spisovatele Louise Aragona. V závěru vyjádření tedy Fischerovi nezbylo nic jiného než konstatovat, že Novák svými rozsáhlými znalostmi a rozsáhlou publikační i vysokoškolskou činností splňuje odborné předpoklady k vykonávání funkce univerzitního profesora a jeho jmenování profesorem tedy, na rozdíl od prvního vyjádření, doporučil.

Návrh na jmenování Otakara Nováka profesorem dějin francouzské literatury podepsal anglista prof. Karel Štěpaník, romanista prof. Josef Kopal a bohemista doc. Dušan Jeřábek. Konkursní komise složená z Františka Brohma, Arnošta Lamprechta, Bořivoje Nováka a Karla Štěpaníka projednávala obsazení místa profesora francouzské

³⁶ Tamtéž

³⁷ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Dopis oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy od Jana O. Fischera z 25. 10. 1963.

³⁸ NOVÁK, Otakar. *Études de littérature française et italienne soviétiques*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 157-170. D 7. ISSN 0231-7818.

³⁹ NOVÁK, Otakar. *Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.

literatury dne 12. května 1962. O profesorské místo na brněnské univerzitě se tehdy hlásil i vědecký pracovník Československé akademie věd Vladimír Brett, ale konkursní komise dala přednost Otakaru Novákovi. Své rozhodnutí odůvodnila v zápisu schůze konkurzní komise.⁴⁰ Dle tohoto zápisu byly důvody následující:

1. Vladimír Brett se teprve v říjnu 1961 habilitoval a ještě ani není jmenován docentem. Při řízení na jmenování a ustanovení profesorem se předpokládá, že uchazeč má od docentury prokázat další významnou vědeckou a pedagogickou práci. Novák působí na vysoké škole jako docent již 15 let.
2. Pedagogická činnost Bretta je příliš krátká. Jako asistent na vysoké škole působil jen několik let, takže nemá takové pedagogické zkušenosti jako Novák, který vyučuje na katedře romanistiky filozofické fakulty brněnské univerzity již od r. 1951 a vychoval řadu učitelů i schopných vědeckých pracovníků.
3. Vědecká činnost Nováka je daleko rozsáhlejší a významnější než vědecká činnost mladšího Bretta. Navíc Novákovy aktivity zahrnují činnost nejen úzce vědeckou ale také bohatou činnost recensní a popularizační.

Konkurzní komise se tedy shodla, že rozsáhlá erudice Nováka v oboru dějin francouzské literatury, nastřádaná za více než třicet let činnosti v oboru, a jeho rozsáhlá a záslužná činnost pedagogická i publicistická je dostatečným podkladem k tomu, aby byl Otakar Novák jmenován a ustanoven profesorem dějin francouzské literatury na filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Novák byl vždy aktivní i v rámci veřejné kulturní činnosti. Během svého brněnského působení nepřednášel jen v samotném Brně, ale také například v Praze, Bratislavě, Kladně, Znojmě atd. Jeho přednášky probíhaly v rámci kulturních cyklů a oslav Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, Socialistické akademie, Měsíců československo-sovětského přátelství, v brněnském Krajském ústavu pro další vzdělávání učitelů. Veřejné přednášky měl dále i v Kruhu moderních filologů, a Literárněvědné společnosti. Například v roce 1965 přednesl v Kruhu moderních filologů

⁴⁰ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Zápis ze schůze konkurzní komise, která projednávala dne 12. května 1962 konkurs na místo profesora francouzské literatury.

v Praze přednášku na téma *Francouzská literatura mezi dvěma světovými válkami*, v roce 1966 pak *Současné proudy ve francouzské literatuře*, v Bratislavě v roce 1967 měl přednášku na téma *Spory a cíle literárního studia ve Francii*. Na pozvání francouzského oddělení Československého rozhlasu v Praze přednášel francouzsky o českých překladech Rabelaise a Romaina Rollanda. Spolupracoval s nakladatelstvími jako například Odeon, Naše vojsko, Mladá fronta na četných edicích francouzských autorů od renesance po dobu současnou, psal pro ně předmluvy, doslovy, monografické úvody, komentáře či poznámky (například k Jelínkovým *Zpěvům sladké Francie*, Corneillovu *Cidovi*, utopickým cestopisům *Cyrana z Bergeracu*, Lesageovu realistickému románu *Gil Blas*, Voltairovým *Románům a povídkám*, Baudelairovým *Květům zla*, jednotlivým dílům Maupassantovým a jeho sebraným spisům, k různým dílům Romaina Rollanda aj.) a překládal pro ně díla některých autorů. Dále Novák s posluchači oboru dějin francouzské literatury a ve spolupráci s Vladimírem Stupkou uspořádal večery moderní francouzské poezie, kde seznamoval své žáky mimo jiné i s technikou správného přednesu.⁴¹

Pozornost si zasluhuje i jeho obětavá účast na vědecko-organizační práci v Kruhu moderních filologů, kde po odchodu profesora B. Trnky z funkce předsedy v roce 1969 byl zvolen na jeho místo. Touto volbou se mu dostalo velkého uznání za jeho působení. Po profesoru Kopalovi se tak stal prvním romanistou, jemuž bylo svěřeno předsednictví této vědecké společnosti.⁴²

Otakar Novák měl, společně s Ottou Ducháčkem, také přední zásluhu na pravidelném vydávání sborníku *Études romanes de Brno*, který měl široký ohlas u nás i v zahraničí. Sborník byl psán celý v cizích (románských) jazycích, což v tehdejší době nebyla praxe vůbec běžná. Sám do nich přispěl podstatnými pracemi, zvláště o vztazích našich autorů a naší kultury k francouzskému písemnictví. Jako uznání jeho práce byl přizván do výběrové mezinárodní organizace *Association Internationale des Études*

⁴¹ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971

⁴² Srov. MINÁŘ, Jaroslav. Pětašedesátiny univ. prof. dr. Otakara Nováka. *Časopis pro moderní filologii*. 1971, roč. 53, č. 1, s. 51. ISSN 0862-8459.

Françaises se sídlem v Paříži a v roce 1971 byl pozván na kongres o Romainu Rollandovi do Sofie a k přednáškám na univerzitu v Freifswaldu (NDR).⁴³

Až do roku 1977, kdy ukončil své aktivní působení v Brně, byl Otakar Novák ústřední postavou romanistiky. Organizoval a sám výrazně profiloval její badatelskou tvář, přičemž za jeden ze svých základních úkolů považoval vždy přispívat k výchově mladých učitelů a badatelů a zachování kontinuity v české romanistice v dobách, kdy západní filologie v oblasti literatury byla vytěsněna do zcela marginální pozice.⁴⁴

Jakožto člověk, narozený v prosinci roku 1905, měl Otakar Novák dle tehdejších zákonů⁴⁵ odejít do důchodu na konci zimního semestru roku 1971, nicméně Ministerstvo školství ČSSR mu udělilo výjimku k další práci na univerzitě až do 30. září 1972. Poté, co byl Novák penzionován, strávil ještě dalších 5 let v Brně (stále například řídil periodikum *Études romanes de Brno*). V roce 1977 ukončil své působení v Praze a strávil zbytek života se svou rodinou v Praze, kde 19. 10. 1984 zemřel.

⁴³ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Komplexní hodnocení Otakara Nováka pro potřeby ministerstva školství, 18. 4. 1972

⁴⁴ Srov. FRÝČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 8. ISBN 80-210-4020-3.

⁴⁵ Zákon číslo 163/69 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 19/66 Sb. o vysokých školách

4. Publikační činnost od roku 1952

Po odchodu z Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze se Otakar Novák ještě chvíli zabýval Anatolem Francem a to v práci *Anatole France a otázka humanitního studia*.⁴⁶

Brzy se však do centru jeho zájmu a předmětem jeho výzkumů stali jiní dva francouzští spisovatelé – Guy de Maupassant a Romain Rolland. Jako vždy se Novák snažil o co nejpřesnější analýzu jejich díla a přinášel nové názory. Zaměřoval se především na kompozici a strukturu děl, stejně jako na jejich důležitost v kontextu vývoje moderní francouzské literatury.

4. 1. Romain Rolland

Od roku 1955 se Otakar Novák zabýval ve svých pracích zejména životem a dílem Romaina Rollanda. Zaujalo ho dramatické dílo tohoto velkého humanisty, zejména jeho cyklus osmi dramát revoluce a z nich zvláště *Vlci*, kterému se věnoval v práci *Na okraj Rollandových Vlků*⁴⁷. Při analýze tohoto díla, jež bylo napsáno a hráno v nejkritičtější fázi Dreyfusovy aféry, vycházel Novák zejména z dopisů mezi Rollandem a německou spisovatelkou Malwidou von Meysenburg, které byly v té době nově publikovány.

Novákovy rollandovské studie jsou záslužné zejména proto, že pramenné materiály, které v nich zpracovával, byly tehdy zrovna čerstvě vydávané ve Francii a z toho důvodu byly těžko dostupné jak v originálech, tak v překladech.

Stat' *Nový pramenný materiál k vývoji Romaina Rollanda do Jana Kryštofa*⁴⁸ je přehledem cenných dokladů vydaných zásluhou paní Rollandové, která bohatou pozůstalost francouzského spisovatele ochotně zpřístupňovala veřejnosti, ale hlavně

⁴⁶ NOVÁK, Otakar. Anatole France a otázka humanitního studia. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1955, s. 123-135. D1. ISSN 0231-7818.

⁴⁷ NOVÁK, Otakar. Na okraj Rollandových "Vlků". *Časopis pro moderní filologii*. 1955, č. 37, s. 193-203. ISSN 0862-8459.

⁴⁸ NOVÁK, Otakar. Nový pramenný materiál k vývoji Romaina Rollanda do "Jana Kryštofa". In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1956, s. 55-64. D3. ISSN 0231-7818.

zásluhou *Association des Amis de Romain Rolland*, která publikovala edici *Cahiers Romain Rolland* a v ní například obsáhlý Rollandův deník z doby první světové války. Novák ve své stati k novému materiálu hodlal přistoupit z jiné strany. Cílem statě bylo, jelikož jde o věci, které byly naší veřejnosti známé málo či spíše z velké části dosud vůbec neznámé a nedostupné, podat stručnou charakteristiku hlavních publikací (pamětí, deníků a korespondence) a ozřejmit jejich vztah k životu a vývoji mladého Rollanda a objasnit pronikavé autobiografické kořeny jeho díla.

Opíraje se o tento bohatý materiál, napsal Novák úvahu *Začátky Romaina Rollanda ve světle nových dokladů*⁴⁹. Zde sleduje postupnou krystalizaci Rollandova světového a životního názoru a osvětluje jeho literární počátky. Popisuje zápas mladého Rollanda o životní víru a nové umění v dekadentní atmosféře francouzské buržoazní společnosti konce 19. století. Dále sleduje Rollandův boj proti vlastním sklonům individualistickým, jeho obdiv pro socialistické hnutí, i když nadále mínil zůstat stranou politické činnosti, jeho umělecké plány a velkorysé koncepce.

V dalším příspěvku *Romain Rolland, autor hrdinských životopisů* se Novák zabýval, jak již název napovídá, životopisy napsanými Rollandem. Pojednává o *Životě Beethovenovu* a o cestě vlastních bojů, které Rolland vylíčil především ve svém díle *Vnitřní cesta*, i o všech ostatních Rollandových životopisech (*Život Michelangelův*, *Život Tolstého*, *Jean-François Millet*), pohnutkách a okolnostech k jejich napsání. Tato stať vznikla jako úvod pro vydání překladu tří z Rollandových životopisů (Michelangelova, Beethovenova a Tolstého), které vydalo SNKL v Praze v roce 1957.⁵⁰

Poslední česky psaná stať týkající se díla Romaina Rollanda byla studie *Rollandův „Robespierre“*⁵¹, která pojednávala o posledním Rollandovu dramatu *Robespierre*. Novák v ní dovozuje na základě nových dokladů, proč Rolland ve svém cyklu dramát buržoazní revoluce tehdy nepokračoval a srovnává, v čem se Rollandova koncepce Robespierra změnila proti jeho pojetí tohoto revolucionáře v jeho *Dantonovi* z roku 1900. Ukazuje, že Rolland v rámci a v intencích své nedokončené dramatické

⁴⁹ NOVÁK, Otakar. *Začátky Romaina Rollanda ve světle nových dokladů*. *Časopis pro moderní filologii*. 1956, č. 38, s. 257-271. ISSN 0862-8459.

⁵⁰ NOVÁK, Otakar. *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, s. 331. Spisy Filosofické fakulty Univerzity v Brně, 54.

⁵¹ NOVÁK, Otakar. *Rollandův "Robespierre"*. In: *Sborník Franku Wollmanovi k sedmdesátinám*. Praha: SPN, 1958, s. 671-685.

epopeje postavil Robespierrovi nepřikrášlený pomník, jímž mimo jiné pranýřoval mnohou historickou křivdu, která na něm byla spáchána. Příznačné dle Nováka je, že teprve roku 1938 přišel podle Rollandových slov čas, aby konečně napsal drama, které pojal čtyřicet let předtím. Byla to vlastně repríza *Dantona* s tím rozdílem, že Rolland ostatní svá revoluční dramata psal na pozadí domácí Dreyfusovy aféry, kdežto drama *Robespierre* bylo psáno na pozadí, které přesahovalo hranice jeho vlasti. Bylo se vši pravděpodobností v nemalé míře dílem příležitostným, vyrůstajícím z podnětů soudobé společensko-politické skutečnosti.

V roce 1959 vyšla Novákova první francouzsky psaná stat' o Rollandovi *Aspects de Romain Rolland*⁵², která byla v roce 1960 následovaná úvahou *Réflexions sur l'optique de Romain Rolland*⁵³, jež je věnována problému Rollandova vidění historické skutečnosti a jeho snaze sloučit protiklady a hlediska jejich vyšší jednoty. Tato snaha měla dle Nováka velký význam pro Rollandův vývoj a zavdala mnoho příčin k nedorozumění mezi ním a čtenáři.

K těmto cenným příspěvkům je možno připočíst také rozsáhlý komentář k novému vydání překladu *Jana Kryštofa* v SNKL⁵⁴, zahrnující na 129 stránkách obsáhlou monografii a také úvod k překladu Rollandova anglického spisu o malíři Milletovi.

4. 2. Guy de Maupassant

Dle profesora Karla Štěpaníka⁵⁵ tvoří studie týkající se Guye de Maupassanta významnou a v mnohém objevnou skupinu Novákových prací. Přestože tyto práce vznikly z podnětu nakladatelství, odpovídají Novákovu hlubšímu badatelskému zájmu. I když v případě těchto prací nejde přímo o výhradně vědecky zaměřené studie, což je dáno jejich určením, dle Josefa Dvořáka přece jen lze říct, že se Novák snaží, aby podal

⁵² NOVÁK, Otakar. Aspects de Romain Rolland. *Philologica Pragensia*. 1959, č. 2, s. 23-30. ISSN 0048-3885.

⁵³ NOVÁK, Otakar. Réflexions sur l'optique de Romain Rolland. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1960, s. 110-119. D7. ISSN 0231-7818.

⁵⁴ Státní nakladatelství krásné literatury

⁵⁵ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek prací a činnosti doc. dr. Otakara Nováka při příležitosti jeho jmenování profesorem, Karel Štěpaník, 28. 6. 1962.

výklad samostatný, aby vycházel z nejnovější literatury a přitom aby „dával vědu do služeb potřeb naší kulturní praxe“.⁵⁶

První z prací - *Guy de Maupassant* - vyšla v roce 1956 jako úvod k překladu Maupassantovy povídky *Kulička*, která byla následována podrobnější prací o Maupassantovi, předeslaná výboru z Maupassanta v SNKL 1957. Obsahuje data životopisná, přehled Maupassantových literárních počátků a rozbor jeho estetických názorů se zřetelem k Flaubertovi a Zolovi. Jádrem je rozbor díla, jež autor probírá podle jednotlivých druhů a v jejich rámci podle časového postupu. Ukazuje přitom, jak umělcův neúčastný postoj postupně jhne a jak Maupassant ve svých posledních románech podléhá vlivu mondénní společnosti, na něž umělecky doplácí. Nakonec Maupassanta konfrontuje jednak s francouzskými naturalisty, jednak s velkými ruskými realisty, z nichž na něj nejsilněji působil Turgeněv.

Josef Kvapil Novákovi ve svém posudku vyčetl, že je práce založena pouze na výsledcích bádání západních vědců. Tvrdí, že:

„... dalo by se předpokládat, že Maupassantova oscilace mezi naturalismem a realismem bude osvětlena na základě veškerého dosavadního bádání, v němž i romanistika sovětská má své místo. Doc. Novák tu naráží na řadu problémů, které by byl mohl lépe objasnit, kdyby byl znal jubilejní monografii Danilinovu. Jde zvláště o podíl ruského realismu na Maupassantově tvůrčí metodě, o to, jak pod Turgeněvovým vlivem a za patronace L. N. Tolstého se Maupassant odkláněl od artistního realismu flaubertovského a od odlidštěného biologického naturalismu zolovského. A také o to, jak pod vlivem Turgeněvova uměleckého mistrovství z Lovcových zápisků Maupassant upustil od strohé, již tradiční mistrovské novelistiky mérimérovské. Danilin konečně také ukázal, co je na Maupassantově odkazu živé, co zažehlo v pokrokovém smyslu již za jeho života i později, zvláště za druhé světové války, kdy se Maupassant stal symbolem hnutí odporu proti hitlerovským okupantům.“⁵⁷

⁵⁶ Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek o vědecké činnosti doc. dr. Otakara Nováka od Josefa Dvořáka k prvnímu návrhu na jeho jmenování profesorem, 10. května 1958.

⁵⁷ Srov. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek Josefa Kvapila k prvnímu návrhu na jmenování Otakara Nováka profesorem z 26. 6. 1958.

Novák přijal tuto Kvapilovu kritiku, a když v roce 1958 publikoval v rámci knihy *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*⁵⁸ první československou monografii o Maupassantovi⁵⁹, jednalo se o Novákovy předchozí maupassantovské studie rozšířené mimo jiné o názory Danilinovy.

V roce 1959 vyšla Novákova práce *Problèmes maupassantiens* v níž poukazuje na fakt, že kolem Maupassanta je mnoho problémů, které ještě čekají na vyřešení. Jedním z nich je fakt, že ještě nebyly shromážděny a vydány všechny jeho texty. Dalším například to, že ještě nebyl zcela osvětlen vztah Maupassantův k francouzskému folkloru. V závěru práce Novák naznačuje, jakým směrem by se mohla dál vyvíjet badatelská práce ohledně života a díla tohoto francouzského spisovatele.

4. 3. Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví

V roce 1958 vyšla Novákova třetí knižní publikace *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*⁶⁰. Je souborem studií, které se zabývají některými základními aspekty velkých tradic realismu v dějinách francouzské literatury, a to od odkazu středověku až k době, která byla předvečerem druhé světové války. Práce v ní shromážděné představují větší část toho, co autor v letech 1954-1957 vydal tiskem nebo k tisku připravil. Většina studií není do knihy přejata v původním znění, nýbrž ve větší nebo menší míře rozšířena nebo doplněna. Práce však doplnil zejména bibliograficky, ale nepřebudoval je natolik, aby byl narušen jejich převážně informativní ráz a založení na výsledcích cizího, skoro výhradně západního bádání.

Rozvržení souboru je dáno materiálem samotným. První díl (*Od lidové poesie ke kritickému realismu*) zahrnuje studie o různých aspektech až do 19. století. Oddíl druhý (*Guy de Maupassant*) a třetí (*Pět studií o Romainu Rollandovi*) se soustřeďují vždy jen na jednoho spisovatele. Přitom je pojednání o Maupassantovi ucelenou monografií o celém jeho životě a díle, kdežto studie o Rollandovi se snaží nově osvětlit jen některé stránky jeho vývoje a tvorby.

⁵⁸Viz kapitola 4. 3.

⁵⁹ NOVÁK, Otakar. *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, s. 133-235. Spisy Filosofické fakulty Univerzity v Brně, 54.

⁶⁰ Tamtéž 371 s.

Stať *Francouzská literatura a lidová poesie*⁶¹ byla napsána v souvislosti s novým vydáním překladů Hanuše Jelínka *Zpěvy sladké Francie* a *Nové zpěvy sladké Francie*. V příručkách dějin francouzského písemnictví dle Nováka nenacházíme ucelenější obraz historie vztahů mezi oficiální literaturou „vysokou“ a mezi lidovou poezií, ani shrnutí důvodů, proč lidová poezie, s tak dalekými kořeny v národní minulosti, si v nové době velmi opožděně a teprve po literaturách jiných národů, mohla ve Francii prokrestit cestu k tomu, aby byla brána na vědomí „vysokou“ kulturou, počínajíc folkloristikou a po ní literaturou, hudbou a uměním. Ve stati Novák tvrdí, že hráz mezi lidovou slovesností a literaturou umělou, literaturou kultivovaných vrstev, vyrůstá od 16. století, které je stoletím humanismu, renesance a reformace, tak jako se již zde začíná připravovat předěl mezi jazykem vzdělané urozené společnosti a mezi jazykem lidovým. Za režimu absolutistické bourbonské monarchie a jejich sociálních a kulturních poměrů, zvláště za baroka a klasicismu, se tato hráz dobudovává. Ani francouzský romantismus není schopen ji odbourat. Rozvoj francouzské folkloristiky nastává teprve v druhé polovině 19. století. Větší změna ve vztahu k lidové poezii se projevuje zřetelněji obzvláště po prusko-francouzské válce, i když si mezi francouzskými autory i nyní k lidové písni nacházejí cestu pouze rozptýlení jednotlivci. „Zároveň se za čím dál zjevnějších příznaků sociální krize francouzské společnosti dostává problém lidu, lidové tvorby a přímo tvorby pro lid z vod rousseauovské a romanticky zabarveného tradicionalismu do vod koncepcí obracejících se spíše k budoucnosti lidu, jeho postavení společenského a jeho umění“.⁶²

Ve druhé studii *Jubilejní vydání překladu Rabelaisova díla*⁶³ Novák rozebírá a hodnotí nové vydání Rabelaisova renesančního románu *Gargantua a Pantagruel* v překladu překladatelského kolektivu *Jihočeská Theléma*, o něž se zasloužili její členové za hlavní redakce prof. J. Kopala a jež mohlo být dokončeno v jubilejním roce čtyřstého výročí smrti F. Rabelaise v roce 1953. Autor připomíná, jak toto dílo, které je dle něj jedno ze stěžejních děl literatury francouzské i světové, které spojuje „lidový realismus nejautentičtějšího zrna a osvícený bojový humanismus, nevázaný galský smích a ušlechtilou víru ve zdravou přirozenost člověka, pronikavou satiru všeho starého, co překáží a zanícenou oslavu vědy a vzdělání, které lidstvu dopomohly a stále

⁶¹ Tamtéž s. 11-19

⁶² Tamtéž s. 16

⁶³ Tamtéž s. 20-31

více dopomáhají k vítězství nad živly cestou materiálního a technického pokroku⁶⁴, přes časovou odlehlost v mnohém neztratilo zajímavost a aktuálnost. Po zhodnocení monografické předmluvy z pera prof. Josefa Kopala a nástinu historie českého překladu Rabelaisova díla se Novák soustřeďuje zvláště na překladatelskou problematiku a ukazuje na detailních příkladech míru lexikální správnosti a ekvivalentnosti nového vydání se zřetelem k vydání prvnímu z roku 1931 a k originálu.

Studie *Corneillova dramatická tvorba a jeho Cid*⁶⁵ vznikla původně jako předmluva pro nový překlad *Cida* od Svatopluka Kadlece. Na začátku studie Novák předem upozorňuje, jak se v poslední době změnil tradiční názory na francouzskou literaturu 17. století. Opíraje se o nejnovější monografické práce o francouzském písemnictví 17. století jako celku, o dramaturgii francouzského klasického divadla a o Corneillovi samém, snaží se Novák nejen ukázat, do jaké míry se dnes jeví problematika francouzské literatury 17. století složitější, než jak byla vykládána ještě donedávna, nýbrž také to, že jsme dnes již daleci toho, abychom si vytvořili obraz o francouzském divadle 17. století jedině na základě tvorby Corneillovy, Molièrovy a Racinovy. Novák nakonec v této práci stanovil v duchu nových poznatků Corneillovo místo mezi barokem a klasicismem. Líčí stav dramatické literatury před ním a ve chvíli jeho počátků, kdy se hlavně zásluhou Richelieuovou povznesla vážnost divadla vyvíjejícího se k pravidelnosti. Oceňuje realismus jeho komedií, zaujímá stanovisko k rozmanitým tezím, jak je přinesla nová literatura, a ukazuje, jak do jeho her pronikaly časové ohlasy a jak se do popředí posunuly státní zájmy, jimž Corneille na rozdíl od Racina podřizoval motiv lásky.

Následují dvě práce, které v knize zastupují literaturu 18. století. Pojednání *Lesage a jeho dílo*⁶⁶, které bylo napsáno k novému překladu Lesageova románu *Gil Blas*, podává jednak celkovou charakteristiku tvorby tohoto francouzského spisovatele, jednak zařazuje jeho romány a zvláště dílo *Gil Blas* do historických souvislostí. Novák se zde snaží se dovodit, jak toto dílo v začátcích francouzského osvícenství zahajuje velikou éru buržoazního mravoličného románu, zaměřeného na zrcadlení a kritiku společenských skutečností soudobých.

⁶⁴ Tamtéž s. 20

⁶⁵ Tamtéž, s. 32-57

⁶⁶ Tamtéž s. 58-73

Stat' *Montesquieu a boj francouzských osvícenců za lidská práva*⁶⁷ vznikla původně jako syntetická přednáška k dvoustému výročí Montesquieovy smrti. Snaží se ukázat, jak ty aspekty osvícenské ideologie, se kterými se setkáváme v díle Montesquieově, souvisí se soumrakem nejen absolutismu Ludvíka XIV., za něhož sociální vývoj ve Francii dospěl k přechodné rovnováze mezi aristokracií a buržoazií, nýbrž také soumraku vlády bourbonské monarchie a tisíciletého francouzského fundamentalismu vůbec. Zvláště analyzuje satiru *Perských listů* a ideologii *Ducha zákonů*, přičemž upozorňuje nejen na jejich souvislost, ale i na jejich rozdíly. Ukazuje, že tanul- li autoru *Perských listů* na mysli vzor anglické ústavy, která podle jeho názoru rozdělením tří mocí zajišťovala občanskou svobodu, autor *Ducha zákonů* se svou teorií umírněné monarchie, naznačenou již v *Perských listech*, přiblížil feudální opozici proti absolutismu. V závěru Novák ukazuje, proč pokrokový svět vzpomíná vděčně díla tohoto velkého humanisty.

Teoreticky zaměřená studie *Literární gnoseologie francouzského kritického realismu*⁶⁸ byla původně přednesena jako přednáška na literárně historické konferenci o kritickém a socialistickém realismu v Liblicích roku 1955. Jejím cílem bylo ukázat, že snaha francouzských kritických realistů obrodit své umění a poznávací hodnotu své tvorby příkloněním k pozitivní vědě, k jejím přírodovědecky mechanistickým tezím realisty a naturalisty mechanicky přejímaným a k jejím pracovním postupům, byla kritickému realismu ve Francii jenom zčásti ku prospěchu a že jej – na rozdíl od realismu mistrů ruských a anglosaských – ochudila.

Jubileum stého výročí Baudelairových Květů zla a v souvislosti s ním u nás připravovaného nového vydání překladu této sbírky od Svatopluka Kadlece se stalo pro Nováka příležitostí pro napsání stati *Baudelaire a jeho Květy zla*, v níž se zamýšlí nad významem básnického zjevu Baudelairova, k jehož kladnému dědictví se v jubilejním projevu přihlásil i Louis Aragon. Novák zvláště poukázal na historické místo Boudelairovo a na to, jak Boudelaire uprostřed kultury vítězícího kapitalistického měšťanstva pranýřoval jeho materialismus, jeho naivní scientismus a jeho pozitivistický realizmus, odlidšťující literaturu a umění. Tím vším podle Nováka Baudelaire již kolem

⁶⁷ Tamtéž s. 74-89

⁶⁸ Tamtéž s. 90-106

poloviny 19. století předjímal jasnozřivě pozdější kritiky nedostatků a nebezpečí pozitivistického realizmu.

Práce obsažené v dalších dvou částech knihy – *Guy de Maupassant a Pět studií o Romainu Rollandovi* – jsem již popsala v předchozích dvou kapitolách. Pro knižní vydání byly jen mírně poupraveny a rozšířeny.

4. 4. Slovník spisovatelů - Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko

Snahou Otakara Nováka vždy bylo předávat a dělit se o své znalosti s jinými a to nejen s jeho žáky, ale také s co nejširším okruhem čtenářů i odborníků. Asi nejmýmelnějším příkladem tohoto Novákova úsilí se stal *Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko*⁶⁹, jehož redakce se ujal v roce 1964 a jenž v roce 1966 vyšel jako jeden z prvních našich slovníků cizích literatur.⁷⁰ O spolupráci přitom požádal více než dvacet romanistů. Nicméně do tvorby slovníku nemohl zasahovat tolik, kolik by si přál. Vyplývá to z dopisů, které adresoval Václavu Černému, kterého také žádal o spolupráci dopisem ze dne 27. července 1964.

*„Vím, že máte svého dost. Ale snad by pro Vás nebylo příliš náročným časovým problémem koncipovat několik hesel o trobadorech a o Románu o růži, popřípadě o Bergsonovi, Bremondovi a Sartrovi nebo o někom podle vlastní volby.“*⁷¹

Černý spolupráci neodmítl, avšak kladl si podmínky, jak lze odvodit z Novákova dopisu Černému ze dne 26. 9. 1964:

„Potěšilo mě, že byste spolupracoval na slovníku, ale zároveň jsem musel s lítostí konstatovat, že Vám bude překážkou V. Brett a J. O. Fischer. Brett se sice neúčastní, ale J. O. F. musí, je sám SNKLU⁷² pověřen jiným úkolem, Dějinami fr. lit.

⁶⁹ NOVÁK, Otakar et al. *Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko*. Praha: Odeon, 1966.

⁷⁰ Srov. MINÁŘ, Jaroslav. Pětašedesátiny univ. prof. dr. Otakara Nováka. *Časopis pro moderní filologii*. 1971, roč. 53, č. 1, s. 51. ISSN 0862-8459.

⁷¹ Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 27. 7. 1964, LA 59/8902718, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.

⁷² Státní nakladatelství krásné literatury a umění, jehož původní a zároveň současný název (od roku 1966) je Odeon.

jakožto podnikem kolektivním. A tak nebylo možné nepřizvat jej. Bude toho mít celkem málo, ale je pravda, že navrhl řadu dalších „prcků“, jak byste to asi zase nazval eufemisticky, a že bude třeba i na tyto zjevy brát v relativní míře zřetel. (...) Bylo by mi opravdu líto, kdybyste se domníval, že nemůžete za daných (všeobecně našich) podmínek na slovníku spolupracovat. Každého hesla, jež lze vypracovat věcně, je škoda: ostatně každé bude podepsáno, a tím osobní legitimací. Přirozeně Vás nechci nutit nebo na Vás naléhat. Jen Vás prosím, abyste byl tak hodný a tentokrát mi dal pokud možno obratem vědět, zdali na své původní podmínce trváte, abych mohl včas najít někoho jiného.“⁷³

V odpovědi na tento dopis Černý s největší pravděpodobností spolupráci odmítl, jelikož 9. října mu Novák napsal:

„Jakkoliv je mi líto, že nemohu počítat s Vaší spoluprací na tom slovníku, respektuji Vaše stanovisko. Nemám opravdu zapotřebí dlouho se domlouvat o jeho odůvodněnosti. Ani o tom, zdali se stanovisko nás obou zásadně liší. Trápení je v tom, že jsem nemohl dobře odmítnout, když se nakladatelství na mne obrátilo; a ze začátku byli i tam přesvědčeni (proto mi to chtěli svěřit), že se to obejde bez ingerence těch našich společných přátel. Jenže to byla iluze, které jsem podlehl i já. A tak to dopadlo tak, že jsem musel nejen převzít hotovou koncepci slovníku, nýbrž přizvat také ty, bez nichž by se to původně mělo obejít. Připočtete-li kvaltování s časem, tak se nebudete divit, že to dělám s chutí velmi relativní.“⁷⁴

Sám Novák ke slovníku napsal předmluvu, ve které připomněl, jaké tendence jsou příznačné pro vývoj francouzské literatury a francouzsky psané literatury v Belgii, Lucembursku a Švýcarsku a podal stručnou charakteristiku jejích hlavních periodizačních období. Dále je autorem 28 hesel: *R. Abellio, Ancelot(ová), A. Arend, L. Bazalgette, Ch. Becker, A. Borschette, G. Bouchet, T. Braun, Cesta Karla Velikého do Cařihradu, P. Corneille, Cyrano de Bergerac, N. Doff(ová), E. Dune, A. France, J. Hansen, Huon de Bordeaux, paní de Charrière, N. Konert, La Fare, Lancelot du Lac,*

⁷³ Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 26. 9. 1964, LA 59/8902719, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.

⁷⁴ Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 26. 9. 1964, dopis nemá signaturu, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.

Maupassant, M. Noppeney, Maurice des Ombiaux, P. Palgen, J. Racine, H. Stiernet, H. Van Offel, G. Vanwelkenhuyzen.

4. 5. Didaktické texty

Dnešní generace romanistů, studentů i učitelů si asi jen obtížně dovede představit, co obnášelo přednášet dějiny francouzské literatury v době, kdy nebyly k dispozici učební texty, příručky či novější primární literatura. Proto bylo třídílné francouzsky psané skriptum dějin francouzské literatury počinem ojedinělým a především nesmírně významným pro udržení kontinuity ve studiu francouzštiny. Jako samostatné svazky vycházely tyto dějiny až od roku 1968, avšak učilo se podle nich již od padesátých let. Tehdy se však učilo z textů, které na ještě klasických psacích strojích pořizovali katedroví knihovníci a tak zvané pomocné vědecké síly.⁷⁵

V těchto třídílných skriptech (*La littérature française depuis la révolution française Précis aide-mémoire I*⁷⁶, *La littérature française depuis la révolution française Précis aide-mémoire II*⁷⁷, *La littérature française depuis la révolution française Précis aide-mémoire III*.⁷⁸) Novák stručně popisuje hlavní proudy, autory a díla francouzské literatury od francouzské revoluce až do období mezi dvěma světovými válkami. Nezapomíná přitom nastínit ani historické a společenské pozadí daných období, která tehdejší spisovatele ovlivnila.

V roce 1975 vyšla další Novákova skripta *Précis de versification française*⁷⁹ zabývající se tentokrát přehledem francouzské versifikace. Tato skripta kromě jednoduše vysvětlené teorie obsahují také praktické příklady pro snadnější pochopení.

⁷⁵ Srov. FRYČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 8. ISBN 80-210-4020-3.

⁷⁶ NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire I*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1968. ISBN 55-037-68

⁷⁷ NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire II*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1971. ISBN 55-031-71

⁷⁸ NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire III*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1973. ISBN 55-036-91

⁷⁹ NOVÁK, Otakar. *Précis de versification française*. Brno: Rektorát UJEP Brno A. Nováka 1, 1975. ISBN 55-951-75.

4. 6. Ostatní publikační činnost

Jak jsem již zmínila výše, Novákovi bylo několikrát vyčítáno, že jeho práce čerpají zejména z bibliografie západní. Možná proto se rozhodl publikovat stať *Études de littérature française et italienne soviétiques*, která se zaměřuje na sovětské autory píšící o francouzské a italské literatuře.

V době svého působení v Brně se Novák nezabýval pouze životem a dílem Maupassanta a Rollanda. Napsal také práce, ve kterých se zaměřil na jiné francouzské spisovatele, mezi které patřil například Denis Diderot⁸⁰, Pierre Corneille⁸¹, François Rabelais⁸² či Jean Arthur Rimbaud.⁸³

V závěru své kariéry Novák věnoval několik ze svých studií českým romanistům. F. X. Šaldovi byla věnována studie *F. X. Šalda et l'idéologie barrésienne*⁸⁴, ve které Novák řeší Šaldův vztah k představitelům francouzského nacionalismu a tradicionalismu a to zejména k Charlesi Maurrasovi a Maurici Barrèsovi, jemuž byla Šalda, jak sám prohlásil, vděčen za mnohé. Dva články Novák napsal také o Josefu Kopalovi – *L'oeuvre de Josef Kopal*⁸⁵ a *Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala*⁸⁶ - a nezapomněl ani na bývalého rektora Masarykovy univerzity Arne Nováka, na kterého vzpomněl v roce padesátého výročí založení brněnské univerzity a třicátého výročí smrti A. Nováka ve své stati *Un grand recteur, ami des lettres romanes*⁸⁷, v níž se zaměřil především na to, jak se Arne Novák, jenž byl

⁸⁰ NOVÁK, Otakar. Denis Diderot a snahy francouzského osvícenství. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1965, s. 57-73. D 12. ISSN 0231-7818.

⁸¹ NOVÁK, Otakar. Corneille en Bohême. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 121-164. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10

⁸² NOVÁK, Otakar. François Rabelais et la culture populaire carnavalesque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 155-158. D 14. ISSN 0231-7818.

⁸³ NOVÁK, Otakar. Le mythe de Rimbaud en Tchécoslovaquie. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 163-168. D 16. ISSN 0231-7818.

⁸⁴ NOVÁK, Otakar. F. X. Šalda et l'idéologie barrésienne. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 67-86. D 14. ISSN 0231-7818.

⁸⁵ NOVÁK, Otakar. L'oeuvre de Josef Kopal. *Études romanes de Brno*. 1965, č. 1, s. 7-27. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10

⁸⁶ NOVÁK, Otakar. Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala. In: *X. ročenka kruhu moderních filologů při ČSAV*. Praha: Kruh moderních filologů při ČSAV, 1967, 5-11. Dostupné z: <http://www.kmof.cz/docs/roc66.pdf>

⁸⁷ NOVÁK, Otakar. Un grand recteur, ami des lettres romanes. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 77-99. D 16. ISSN 0231-7818.

především bohemistou a germanistou, vypořádával s podněty, které pro svou literárně-historickou a literárně-kritickou metodologii a praxi poznával z francouzských zdrojů.

Po svém odchodu do důchodu již Otakar Novák v podstatě nebyl publikačně činný. Publikoval pouze statě *En marge du dialogue dramatique de Musset*⁸⁸ ve *Sborníku k počtě šedesátin profesora doktora Artura Závodského*.

⁸⁸ NOVÁK, Otakar. En marge du dialogue dramatique de Musset. In: *Na křižovatce umění. Sborník k počtě šedesátin profesora doktora Artura Závodského*. Spisy FF UJEP, Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1973, s. 499-508

Závěr

Cílem mojí bakalářské práce bylo najít významné osobnosti brněnské francouzské filologie a ukázat jejich přínos pro českou romanistiku. Vzhledem k faktu, že brněnských francouzských filologů, kteří by se dali označit za významné, je poměrně mnoho a také vzhledem k omezené délce práce, jsem se rozhodla si vybrat jenom jednu osobnost – Otakara Nováka.

Práce je rozdělena na dvě časová období. První dvě kapitoly pojednávají o životě a díle Otakara Nováka před začátkem jeho profesního působení v Brně a další dvě kapitoly pak popisují Novákův život a dílo od příchodu do Brna až do jeho smrti.

První kapitola tedy popisuje život Otakara Nováka od narození přes studia až po jeho působení na Univerzitě Karlově v Praze a následnému převedení na brněnskou univerzitu. K vypracování této části práce byl použit mimo jiné životopis, psaný vlastnoručně Otakarem Novákem, který se nachází v archivu Masarykovy univerzity na Žerotínově náměstí v Brně.

Kapitola druhá pak popisuje počátky Novákovy publikační a popularizační činnosti, která začala již v době, kdy působil jako středoškolský učitel. Tato kapitola je rozdělena do tří podkapitol, z nichž první pojednává o počátcích Novákovy publikační činnosti a další dvě dělí tuto jeho aktivitu na období v průběhu druhé světové války a období po druhé světové válce a to z toho důvodu, že situace v průběhu války – především uzavření vysokých škol - výrazně ovlivnila vědecké a publikační možnosti tehdejších vědeckých pracovníků.

Třetí kapitola začíná příchodem Otakara Nováka na brněnskou univerzitu a popisuje Novákovo tamější působení až do jeho odchodu do penze. Poukazuje na Novákovu vědeckou a popularizační činnost, například vydávání (společně s kolegou z brněnské univerzity Ottou Ducháčkem, který se zabýval především francouzskou lingvistikou) francouzsky psaného periodika *Études romanes de Brno*, které vychází dodnes. Zmiňuje také spolupráci s tehdejšími československými nakladatelstvími, bohatou recenzní činnost nebo četné přednášky o dějinách francouzské literatury při různých příležitostech a to nejen v tehdejším Československu ale i v zahraničí. Zároveň

se ve třetí kapitole věnuji Novákovu jmenování profesorem a důvodu, proč komise jmenovala právě jeho na úkor pražského romanisty Vladimíra Bretta.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na rozsáhlou publikační činnost Nováka v době jeho působení v Brně. Stejně jako druhá kapitola je i kapitola čtvrtá rozčleněna na podkapitoly, které rozebírají jednotlivé okruhy Novákových zájmů a jednotlivá díla. První dvě podkapitoly se zabývají pracemi o Maupassantovi a Rollandovi, v dalších třech podkapitolách jsou rozebrány jeho knižní publikace a skripta a poslední podkapitola popisuje další nezařazené významné práce či studie.

Myslím, že Otakar Novák si rozhodně zaslouží být zde uveden jako významná osobnost brněnské francouzské filologie. V dobách, kdy působil jako vedoucí románského semináře, probíhala na univerzitě řada velkých organizačních změn, ale jemu se přesto podařilo zajistit studentům kvalitní výuku a vychovat mnoho dobrých vědeckých či pedagogických pracovníků. Záslužná byla taktéž jeho publikační činnost. Kromě čtyř knižních publikací napsal desítky odborných studií a článků a další desítky recenzí a zpráv do novin a časopisů. Vždy se snažil vycházet z nejnovějších zdrojů, což mu nedovolovalo ustrnout na místě, ale neustále se dále vzdělávat ve svém oboru. Zároveň se snažil vědu a výsledky svého bádání přiblížit i lidem, kteří zrovna nemají akademické vzdělání a to prostřednictvím několika svých překladů, ale hlavně prostřednictvím předmluv či doslovů ke slavným dílům francouzské literatury. Největším počinem je v tomto ohledu první monografie Guy de Maupassanta psaná československým autorem či *Slovník francouzsky píšících autorů*, který redigoval. Že Otakar Novák není na Masarykově univerzitě dávno zapomenut, dokazuje i fakt, že se zde 25. listopadu 2005 při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka konala konference s názvem *Tradice a modernost*. Konferenci zahájil svým příspěvkem jeden z bývalých žáků Otakara Nováka Jaroslav Fryčer, který v závěru své řeči prohlásil:

„Otakar Novák se rozhodujícím způsobem zasloužil o poválečný vývoj české romanistiky v oblasti literární historie francouzské a obecněji románské a pomáhal jí udržovat mezinárodně srovnatelnou úroveň. Do vzpomínek těch, kdo ho znali nebo kdo se s ním setkali, se zapsal jako jemný noblesní člověk, který nebyl ochoten k žádným morálním ústupkům, který byl připraven vždy pomoci kolegům i studentům a pro něhož

*literární bádání a pedagogické působení bylo vždy hledáním pravdy a svrchovaných lidských hodnot. Brněnská romanistika je podnes zakořeněna do tradic založených po roce 1945 a inspirujících se myšlenkami a metodami Otakara Nováka.*⁸⁹

⁸⁹ FRYČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: KYLOUŠEK, Petr. *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 9. ISBN 80-210-4020-3.

Résumé

Ce mémoire a pour thème « Les personnages marquants de la philologie française depuis de sa création jusqu'à aujourd'hui ». Il contient une introduction, quatre chapitres principaux, une conclusion et des suppléments.

Dès l'origine il y a eu beaucoup de personnages qu'on peut considérer comme marquant. L'histoire des études romanes à Brno commence pendant la première république. Parmi les personnages importants de cet époque on peut compter par exemple le professeur Hertvík Jarník, l'un des fondateurs des études romanes à l'université de Brno et le doyen de la Faculté de lettres dans l'année 1930-1931 ou le professeur Prokop Miroslav Haškovec qui a été un romaniste et aussi un critique littéraire connu. Parmi les personnages marquants de la période d'après la seconde guerre mondiale on peut inclure par exemple le professeur Otakar Levý qui s'est occupé notamment de la littérature française médiévale, et de l'oeuvre de Charles Baudelaire ainsi que monsieur Vladimír Stupka qui s'est consacré plus de 30 ans à l'oeuvre d'un de l'écrivain belge Émile Verhaeren. Deux autres personnages influents ont été monsieur le professeur Otto Ducháček dont l'intérêt a été surtout la linguistique française et madame Růžena Ostrá qui s'est intéressée avant tout à l'évolution des langues romanes. À présent, un personnage important est sans doute actuel directeur du Département des langues et littératures romanes à l'Université de Masaryk le professeur Petr Kylaoušek. Tous les hommes nommés ci-dessus méritent d'être considéré comme marquants.

Néanmoins, j'ai choisi de ne parler que d'un de ces personnages influents : le professeur Otakar Novák. Le but de mon mémoire est de présenter ses activités et son oeuvre afin de montrer juger son importance pour les études romanes tchèques.

J'ai divisé le mémoire en deux grandes parties. La première partie (chapitre 1 et 2) traite de la vie et des publications de Otakar Novák avant qu'il ne commence à travailler à l'université de Brno. La deuxième partie (chapitre 3 et 4) traite de sa vie et de ses activités de sa venue à Brno en 1952 jusqu'à son décès.

Otakar Novák est né le 28 décembre 1905 à Vienne. Après la première guerre mondiale il a déménagé à Brno. Là-bas il a étudié à l'école secondaire, puis à l'Université de Masaryk où il a étudié la langue et la littérature tchèque et française. Puis il a enseigné dans plusieurs écoles secondaires : à Rakovník, Berehovo et Prague. De l'année 1946 jusqu'à 1952 il a travaillé comme maître assistant pour l'histoire de la littérature française à l'Université de Charles à Prague. En 1952 M. Novák a été déplacé à l'université de Brno pour y enseigner l'histoire de la littérature, la théorie de la littérature et l'histoire de la France. Jusqu'en 1977 où il a quitté Brno pour prendre sa retraite à Prague, M. Novák fut un personnage central des études françaises à Brno. Otakar Novák est décédé le 19 octobre 1984 en Prague.

Mais il n'a pas été seulement un enseignant. M. Novák a également participé à de nombreuses conférences en Tchécoslovaquie et aussi à l'étranger, avec son collègue Otto Ducháček il a fondé le journal *Études romanes de Brno* qui était publié en français et qui est édité encore aujourd'hui. En 1969 il a été nommé président de la société savante Kruh moderních filologů (*Cercle des philologues modernes*).

Durant sa carrière M. Otakar Novák a publié 7 livres. Le plus important fut *Po stopách realitických tradic francouzského písemnictví* (*Traditions réalistes des lettres françaises*) qui contient la plus grande partie des études que M. Novák a rédigées au cours des années 1954-1957. Le livre est composé de trois parties : *De la poésie populaire au réalisme critique*, *Guy de Maupassant* (la première monographie écrite en Tchécoslovaquie sur cet écrivain) et *Cinq études sur Romain Rolland*.

Entre autres il a publié beaucoup de études concernant la littérature française dans des revues comme le *Časopis pro moderní filologii* (*Revue de Philologie moderne*, paraissant à Prague), le *Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity* (*Journal de la faculté des lettres de l'université de Brno*) et dans d'autres revues savantes ainsi que des revues pour des profanes.

M. Novák a aussi écrit des préfaces ou postfaces pour les traductions tchèques des grandes oeuvres de la littérature française (par exemple pour des traductions tchèques de Maupassant, Rolland, Baudelaire, Flaubert etc.), rédigé *Slovník francouzských autorů* (*Dictionnaire des écrivains français*) et il a publié plus de 100

compte-rendus, surtout sur des livres françaises. La majorité de ces compte-rendus ont été publiés après la seconde guerre mondiale. Pendant la guerre, les universités ont été fermées et il était très difficile de obtenir des livres parvenant de l'extérieur. C'est pourquoi les comptes-rendus de M. Novák de cet époque ont été d'une importance considérable. Ils ont aidé les savants tchécoslovaques à renouer avec les savants étrangers.

Dans un contexte international difficile, Otakar Novák a contribué beaucoup au développement des études romanes en Tchécoslovaquie après la seconde guerre mondiale. Il a permis de maintenir le niveau des études romanes en Tchécoslovaquie à un niveau comparable à celui des pays de l'Europe de l'Ouest.

Rejstřík zmíněných filologů

Brett, Vladimír	19, 20, 31, 37
Bukáček, Josef	18
Černý, Václav	31, 32
Ducháček, Otto	4, 21, 36
Dvořák, Josef	25
Fischer, Jan Otakar	18, 19, 31
Fryčer, Jaroslav	4, 37
Haškovec, Prokop Miroslav	4, 8
Jarník, Hervík	4
Jeřábek, Dušan	19
Kopal, Josef	7, 8, 11, 14, 17, 18, 19, 21, 28, 29, 34
Kvapil, Josef	14, 26, 27
Kyloušek, Petr	4
Lamprecht, Arnošt	19
Levý, Otakar	4, 17
Mukařovský, Jan	12
Novák, Arne	34
Novák, Bořivoj	19
Novák, Otakar	5 - 38
Ostrá, Růžena	4
Stavinohová, Zdeňka	4
Stupka, Vladimír	4, 21
Šalda, František Xaver	34
Šrámek, Jiří	5
Štěpaník, Karel	11, 19, 25
Trnka, Bohumil	21
Závodský, Artur	35

Seznam pramenů a literatury

1. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek Josefa Kvapila k prvnímu návrhu na jmenování Otakara Nováka profesorem z 26. 6. 1958.
2. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Dopis oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy z 27. 6. 1963.
3. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Dopis oborové komisi Státního výboru pro vysoké školy od Jana O. Fischera z 25. 10. 1963.
4. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák - Doporučující posudek pro jmenování Otakara Nováka profesorem od Josefa Kopala z 20. 5. 1958.
5. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Komplexní hodnocení Otakara Nováka pro potřeby ministerstva školství, 18. 4. 1972.
6. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek o vědecké činnosti doc. dr. Otakara Nováka od Josefa Dvořáka k prvnímu návrhu na jeho jmenování profesorem, 10. května 1958.
7. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek prací a činnosti doc. dr. Otakara Nováka při příležitosti jeho jmenování profesorem, Karel Štěpaník, 28. 6. 1962.
8. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Posudek psaný Josefem Kopalem ke jmenování Otakara Nováka státním docentem, 15. 11. 1952.
9. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Zápis ze schůze konkurzní komise, která projednávala dne 12. května 1962 konkurs na místo profesora francouzské literatury.
10. Archiv Masarykovy univerzity Brno, fond Otakar Novák – Životopis psaný Otakarem Novákem, 16. 11. 1971.
11. BEDNAŘÍKOVÁ, Marie et al. *Dějiny university v Brně*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1969, 429 s. ISBN 55-031-69.

12. ČERNÝ, Václav. *Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti: (3) Baroko a klasicismus*. Otakar Mališ. Jinočany: Nakladatelství H&H Vyšehradská s.r.o., 2005, 678 s. ISBN 80-7319-011-7.
13. FRYČER, Jaroslav. L'oeuvre d'Otakar Novák. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 113-114. ISSN 1083-7399.
14. FRYČER, Jaroslav. Otakar Novák (1905-1984). In: KYLOUŠEK, Petr. *Otakar Novák - Tradice a modernost: Příspěvky z konference konané při příležitosti 100. výročí narození profesora Otakara Nováka*. Brno: Nakladatelství MU, 2006, s. 7-9. ISBN 80-210-4020-3.
15. KOPAL, Josef. Nekrolog. *Časopis pro moderní filologii*. 1947, č. 30, s. 133. ISSN 0862-8459.
16. Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 27. 7. 1964, LA 59/8902718, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.
17. Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 26. 9. 1964, LA 59/8902719, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.
18. Literární archiv Památníku národního písemnictví, Dopis Otakara Nováka Václavu Černému z 26. 9. 1964, dopis nemá signaturu, číslo inventáře 2710-2731, číslo přírůstkové 59/89, uložení 29/F/3.
19. MINÁŘ, Jaroslav. Pětašedesátiny univ. prof. dr. Otakara Nováka. *Časopis pro moderní filologii*. 1971, roč. 53, č. 1, s. 51. ISSN 0862-8459.
20. MUKAŘOVSKÝ, Jan. O několika českých pracích z poetiky. *Slovo a slovesnost*. 1941, roč. 7, č. 3. ISSN 0037-7031. Dostupné z: sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=406
21. NOVÁK, Otakar et al. *Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko*. Praha: Odeon, 1966, 699 s.
22. NOVÁK, Otakar. Anatole France a aktuální tematika. *Časopis pro moderní filologii*. 1946, č. 29, s. 177-183. ISSN 0862-8459.
23. NOVÁK, Otakar. Anatole France a otázka humanitního studia. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1955, s. 123-135. D1. ISSN 0231-7818.
24. NOVÁK, Otakar. Antithese a kontrast v umění Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1941, č. 27, 54-60, 172-190. ISSN 0862-8459.

25. NOVÁK, Otakar. Aspects de Romain Rolland. *Philologica Pragensia*. 1959, č. 2, s. 23-30. ISSN 0048-3885.
26. NOVÁK, Otakar. Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.
27. NOVÁK, Otakar. Corneille en Bohême. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 121-164. ISSN 1083-7399.
28. NOVÁK, Otakar. Denis Diderot a snahy francouzského osvícenství. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1965, s. 57-73. D 12. ISSN 0231-7818.
29. NOVÁK, Otakar. En marge du dialogue dramatique de Musset. In: *Na křižovatce umění. Sborník k počtě šedesátin profesora doktora Artura Závodského*. Spisy FF UJEP, Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1973, s. 499-508
30. NOVÁK, Otakar. Études de littérature française et italienne soviétiques. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 157-170. D 8. ISSN 0231-7818.
31. NOVÁK, Otakar. Études de littérature française et italienne soviétiques. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 157-170. D 7. ISSN 0231-7818.
32. NOVÁK, Otakar. F. X. Šalda et l'idéologie barrésienne. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 67-86. D 14. ISSN 0231-7818.
33. NOVÁK, Otakar. François Rabelais et la culture populaire carnavalesque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 155-158. D 14. ISSN 0231-7818.
34. NOVÁK, Otakar. Itálie a české písemnictví. In: HORÁK, Jiří et al. *Strážce tradice: Arnu Novákovi na památku*. Praha, Olomouc, vydali společně nakladatelství Fr. Borový v Praze a R. Promberger v Olomouci, 1940, s. 209-216.
35. NOVÁK, Otakar. Jaroslav Vrchlický o Anatolu Franceovi. *Časopis pro moderní filologii*. 1938, č. 24, s. 40. ISSN 0862-88459.
36. NOVÁK, Otakar. K estetické formaci Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1939, č. 25, s. 351-363. ISSN 0862-8459.
37. NOVÁK, Otakar. K otázce francouzského literárního baroka. In: GRUND, A, J KELLNER a Jos. KURZ. *Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi*. Brno: Komenia, učitelské nakladatelství s.r.o., 1948, s. 332-342.

38. NOVÁK, Otakar. L'oeuvre de Josef Kopal. *Études romanes de Brno*. 1965, č. 1, s. 7-27. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10
39. NOVÁK, Otakar. Le mythe de Rimbaud en Tchécoslovaquie. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 163-168. D 16. ISSN 0231-7818.
40. NOVÁK, Otakar. Na okraj Rollandových "Vlků". *Časopis pro moderní filologii*. 1955, č. 37, s. 193-203. ISSN 0862-8459.
41. NOVÁK, Otakar. Nový pramenný materiál k vývoji Romaina Rollanda do "Jana Kryštofa". In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1956, s. 55-64. D3. ISSN 0231-7818.
42. NOVÁK, Otakar. Problèmes maupassantiens. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1959, s. 43-57. D 6 ISSN 0231-7818.
43. NOVÁK, Otakar. Réflexions sur l'optique de Romain Rolland. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1960, s. 110-119. D7. ISSN 0231-7818.
44. NOVÁK, Otakar. Renan a literatura. *Český časopis filologický*. 1945, č. 3, s. 16-19, 151-156.
45. NOVÁK, Otakar. *Rollandův "Robespierre"*. In: *Sborník Franku Wollmanovi k sedmdesátinám*. Praha: SPN, 1958, s. 671-685.
46. NOVÁK, Otakar. Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického. In: BORECKÝ, Jan. *Sborník Společnosti J. Vrchlického 1930-1931*. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, s. 106-188.
47. NOVÁK, Otakar. Un grand recteur, ami des lettres romanes. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 77-99. D 16. ISSN 0231-7818.
48. NOVÁK, Otakar. Začátky Romaina Rollanda ve světle nových dokladů. *Časopis pro moderní filologii*. 1956, č. 38, s. 257-271. ISSN 0862-8459.
49. NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire I*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1968. ISBN 55-037-68.
50. NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire II*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1971. ISBN 55-031-71.
51. NOVÁK, Otakar. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire III*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1973. ISBN 55-036-91.

52. NOVÁK, Otakar. *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, 370 s. Spisy Filosofické fakulty Univerzity v Brně, 54.

53. NOVÁK, Otakar. *Précis de versification française*. Brno: Rektorát UJEP Brno A. Nováka 1, 1975. ISBN 55-951-75.

54. NOVÁK, Otakar. *Renanova theorie slohu*. Praha: Filosofická fakulta Univerzity Karlovy, 1946. Práce z vědeckých ústavů, 49.

55. NOVÁK, Otakar. Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala. In: *X. ročenka kruhu moderních filologů při ČSAV*. Praha: Kruh moderních filologů při ČSAV, 1967, 5-11. Dostupné z: <http://www.kmof.cz/docs/roc66.pdf>

Příloha č. 1 - Tematicky řazená bibliografie Otakara Nováka

1. Knižní publikace

1. Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, 82 s.

2. *Renanova theorie slohu*. Praha: Filosofická fakulta Univerzity Karlovy, 1946. Práce z vědeckých ústavů, 49.

3. *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, 370 s. Spisy Filosofické fakulty Univerzity v Brně, 54.

4. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire I*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1968. ISBN 55-037-68

5. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire II*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1971. ISBN 55-031-71

6. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire III*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1973. ISBN 55-036-91

7. *Précis de versification française*. Brno: Rektorát UJEP Brno A. Nováka 1, 1975. ISBN 55-951-75.

2. Odborné studie a články

8. Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického. In: BORECKÝ, Jan. *Sborník Společnosti J. Vrchlického 1930-1931*. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, s. 106-188.

9. Jaroslav Vrchlický o Anatolu Franceovi. *Časopis pro moderní filologii*. 1938, č. 24, s. 40. ISSN 0862-88459.

10. K estetické formaci Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1939, č. 25, s. 351-363. ISSN 0862-8459.

11. Itálie a české písemnictví. In: HORÁK, Jiří et al. *Strážce tradice: Arnu Novákovi na památku*. Praha, Olomouc, vydali společně nakladatelství Fr. Borový v Praze a R. Promberger v Olomouci, 1940, s. 209-216.
12. Antithese a kontrast v umění Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1941, č. 27, 54-60, 172-190. ISSN 0862-8459.
13. Renan a literatura. *Český časopis filologický*. 1945, č. 3, s. 16-19, 151-156.
14. Anatole France a aktuální tematika. *Časopis pro moderní filologii*. 1946, č. 29, s. 177-183. ISSN 0862-8459.
15. K otázce francouzského literárního baroka. In: GRUND, A, J KELLNER a Jos. KURZ. *Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi*. Brno: Komenia, učitelské nakladatelství s.r.o., 1948, s. 332-342.
16. K sedmdesátinám prof. dr. Josefa Kopala. *Časopis pro moderní filologii*. 1953, č. 35, s. 4-13. ISSN 0862-8459.
17. Nové vydání překladu Rabelaisova díla. *Časopis pro moderní filologii*. 1954, č. 34, s. 30-36. ISSN 0862-8459.
18. Anatole France a otázka humanitního studia. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1955, s. 123-135. D1. ISSN 0231-7818.
19. Na okraj Rollandových "Vlků". *Časopis pro moderní filologii*. 1955, č. 37, s. 193-203. ISSN 0862-8459.
20. K literární gnoseologii francouzského kritického realismu. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, s. 26-39. ISSN 0231-7818.

21. Začátky Romaina Rollanda ve světle nových dokladů. *Časopis pro moderní filologii*. 1956, č. 38, s. 257-271. ISSN 0862-8459.
22. Nový pramenný materiál k vývoji Romaina Rollanda do "Jana Kryštofa". In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1956, s. 55-64. D3. ISSN 0231-7818.
23. Ouvrages récents d'histoire de la littérature française de Victor Klemperer. *Philologica Pragensia*. 1958, č. 1, s. 18-21. ISSN 0048-3885.
24. Études sur Guy de Maupassant. *Philologica Pragensia*. 1958, č. 1, s. 81-86. ISSN 0048-3885.
25. Rollandův "Robespierre". In: *Sborník Franku Wollmanovi k sedmdesátinám*. Praha: SPN, 1958, s. 671-685.
26. Aspects de Romain Rolland. *Philologica Pragensia*. 1959, č. 2, s. 23-30. ISSN 0048-3885.
27. NOVÁK, Otakar. Problèmes maupassantiens. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1959, s. 43-57. D 6. ISSN 0231-7818.
28. Réflexions sur l'optique de Romain Rolland. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1960, s. 110-119. D7. ISSN 0231-7818.
29. Études de littérature française et italienne soviétiques. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 157-170. D 8. ISSN 0231-7818.
30. Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.

31. Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.
32. Des chansons de geste a la poésie courtoise In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1964, s. 106-117. D 11. ISSN 0231-7818.
33. Denis Diderot a snahy francouzského osvícenství. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1965, s. 57-73. D 12. ISSN 0231-7818.
34. . L'oeuvre de Josef Kopal. *Études romanes de Brno*. 1965, č. 1, s. 7-27. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10
35. Corneille en Bohême. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 121-164. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10
36. Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala. In: *X. ročenka kruhu moderních filologů při ČSAV*. Praha: Kruh moderních filologů při ČSAV, 1967, 5-11. Dostupné z: <http://www.kmof.cz/docs/roc66.pdf>
37. F. X. Šalda et l'idéologie barrésienne. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 67-86. D 14. ISSN 0231-7818.
38. Charles Péguy vu par un péguyste tchèque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 137-140. D 14. ISSN 0231-7818.
39. François Rabelais et la culture populaire carnavalesque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 155-158. D 14. ISSN 0231-7818.

40. F. X. Šalda devant certains aspects des lettres françaises. *Études romanes de Brno*. 1969, č. 4, s. 11-62, ISSN: 1083-7399.

41. Un grand recteur, ami des lettres romanes. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 77-99. D 16. ISSN 0231-7818.

42. Le mythe de Rimbaud en Tchécoslovaquie. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 163-168. D 16. ISSN 0231-7818.

43. En marge de la recherche critique en France. In: *Literárněvědné studie : profesoru Josefu Hrabákovi k šedesátinám*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1972, s. 357-368. 179.

44. En marge du dialogue dramatique de Musset. In: *Na křižovatce umění. Sborník k poctě šedesátin profesora doktora Artura Závodského*. Spisy FF UJEP, Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1973, s. 499-508

45. Nové publikace z dějin francouzského písemnictví v NDR. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1957, s. 108-120. D 4. ISSN 0231-7818.

3. Recenze a zprávy v novinách a časopisech

3. 1. Lidové noviny

46. Tragický qui-jotismus. Miguel de Unamuno: *Tragický pocit života v lidech i národech*, přel. Jaroslav Zaorálek, Praha: 1927. Lidové noviny, **37**, 13. 2. 1929, s. 7, ISSN: 1213-1385.

47. Verhaeren a Francie. Kurt Glaser: *Verhaeren und Frankreich, stať ve sborníku k 70. Narozeninám giessenského romanisty D. Behrense, Behrens-Festschrift, Supplementheft*

der Zeitschrift für französische Sprache und Literatur, Jena-Lepzig: 1929. Lidové noviny, **37**, 30. 3. 1929, s. 7. ISSN: 1213-1385.

48. Vlastimil Kybal, *O Španělsku. Cestovní dojmy a úvahy. S bibliografií španělskou*, Praha: 1927. Lidové noviny, **37**, 18. 5. 1929, s. 19, ISSN: 1213-1385.

49. Leopardi ve slovanských literaturách. Giovanni Mayer: *Vrchlický e Leopardi, Leopardi presso i Croati e i Serbi*, Roma, 1929. Lidové Noviny, **37**, 1. 6. 1929, s. 9, ISSN: 1213-1385.

50. Crémieuxovo panorama. Benjamin Crémieux: *Panorama de la littérature italienne contemporaine*, Paris 1928. Lidové Noviny, **37**, 2. 8. 1929, s. 7, ISSN: 1213-1385.

51. Nové směry literárního bádání. Philippe van Tieghem: *Tendances nouvelles en histoire littéraire*, Paris 1930, 22 . sv. *Études Françaises*. Lidové noviny, **38**, 22. 8. 1930, s. 9, ISSN: 1213-1385.

52. Francouzské kapitoly. P. M. Haškovec: *Francouzské kapitoly*, Praha 1930. Lidové noviny, **38**, 23. 10. 1930, s. 9, ISSN: 1213-1385.

53. Příspěvek k poznání Francise Jammesa. Vladimír Supka: *Básnický typ Francise Jammesa*. Ivančice 1931. Lidové noviny, **39**, 2. 8. 1931, s. 9, ISSN: 1213-1385.

54. Spisy Anatola France (k překladům *Spisů A. France* v nakl. Borový, které vycházely od r. 1925, v roce 1931 vyšel román *Thais* v překladu Adolfa Velhartického). LN, **39**, 4. 9. 1931, s. 7, ISSN: 1213-1385.

55. Mládí Anatola France (K českému překladu autobiografických knih v nakl. Borový). Lidové noviny, **43**, 17. 6. 1935, s. 5, ISSN: 1213-1385.

56. Gabriel Dubray: *Fautes de français*, Wien 1935. Lidové noviny, **44**, 9. 1. 1936, s. 9, ISSN: 1213-1385.

57. Murois o Angličanech. André Maurois: *Les Anglais*, Paris 1935; komparace s knihou Miloše Stádníka *Londýnské eseje*, Praha 1935. Lidové noviny, **44**, 27. 1. 1936, s. 6, ISSN: 1213-1385.

58. Český společenský katechismus z roku 1715. Jan Ignác Libertin: *De educatione iuventus, tj. Mravné a správné jednání o mládeže cvičení a vychování*, Praha 1715. Lidové noviny, **44**, 10. 2. 1936, s. 5, ISSN: 1213-1385.

59. Mládí Anatola France (k posledním dvěma překladům Spisů Anatola France, jimiž byl soubor románové a povídkové tvorby „květu latinského ducha“ v nakl. Borový dokončen: *Petříček*, přel. Alois Procházka, sv. 26, Praha 1935; *Život v květu*, přel. Jaroslav Zaorálek, sv. 27, Praha 1935. Lidové noviny, **44**, 24. 2. 1936, ISSN: 1213-1385.

60. Velké srdce Pascalovo. Jacques Chevalier: *Blaise Pascal*. Lidové noviny, **44**, 8. 6. 1936, ISSN: 1213-1385.

3. 2. Lumír

61. Helenismus básníků francouzského Parnasu. F. Desonay: *Le reve hellénique chez les poètes parnassiens*, Paris 1928. Lumír, 56, 1930, s. 210-212.

62. O smyslu italského písemnictví. A. G. Borgese: *Il senso della letteratura italiana*, Milano 1932. Lumír, 58, 1932, s. 292-294.

63. Duchovní nerovnováha dneška. Roger Munch: *L'individu dans le déséquilibre moderne*, Paris 1936. Lumír. 63, 1937, s. 291-292.

64. Otázky. C.-F. Ramuz: *Questions*, Paris 1936. Lumír, 1937, s. 549-552.

3. 3. Český časopis historický

65. J. B. Pichl: *Vlastenecké vzpomínky*, Praha 1936. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 157, ISSN: 0862-6111.

66. Karel Sabina: *Vzpomínky*, Praha 1937. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 157
67. Albert Pražák: *Duch naší obrozené literatury*, Praha 1938. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 577-578, ISSN: 0862-6111.
68. Jan. B. Čapek: *Duch české literatury předbřeznové a předmájové*. Ideové proudy a osobnosti 1825 až 1858, Praha 1938. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 578, ISSN: 0862-6111.
69. Arne Novák: *Ruchovci a lumírovci v bojích proti křivdě a za právo*, Praha 1938. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 578-579, ISSN: 0862-6111.

3. 4. Český časopis filologický

70. Věra Lišková: *K typologii románu psychologického*, Český časopis filologický, **1**, 1942-1943, s. 205-207.
71. Siebert: *Die fremdsprachlichen Ausdrücke im Werke Victor Hugos. Ein Beitrag zur Charakteristik de Dichters*. In: *Zeitschrift für französische Sprache und Literatur*, **65**, 1944. Český časopis filologický, **3**, 1944-1945, s. 215-216.

3. 5. Časopis pro moderní filologii

72. V. Sobotka: *Anatole France, mudrc ze zahrady Epikurovy*, Beroun 1928. Časopis pro moderní filologii, **15**, 1929, s. 306-308, ISSN 0862-8459.
73. Arturo Cronia: *Petr Bezruč*, Řím 1932. Časopis pro moderní filologii, **19**, 1933, s. 312-313, ISSN 0862-8459.
74. Paul Gaultier: *L`âme française*, Flammarion 1936. Časopis pro moderní filologii, **22**, 1936, s. 396-397, ISSN 0862-8459.
75. Otakar Levý: *Básnické povídky Marie de France*, Bratislava 1935. Časopis pro moderní filologii, **23**, 1937, s. 290-292, ISSN 0862-8459.
76. František Žákavec: *Příspěvek k poznání vztahu Tyršova k Tainovi*, Bratislava 1935. Časopis pro moderní filologii, **23**, 1937, s. 418-420, ISSN 0862-8459.

77. Antoine Adam: *Le vrai Verlaine*, Paris 1936. Časopis pro moderní filologii, **23**, 1937, s. 430-431, ISSN 0862-8459.
78. Albert Feuillerat: *Paul Borget, Histoire d'un esprit sous la IIIe République*, Paris 1937. Časopis pro moderní filologii, **24**, 1938, s. 223-225, ISSN 0862-8459.
79. Alexander Hartmann: *C. F. Ramuz. Mensch, Werk und Landschaft*, Dresden 1937. Časopis pro moderní filologii, **24**, 1938, s. 468-469, ISSN 0862-8459.
80. Fortunat Strowski: *Montaigne. Sa vie publique et privée*, Paris 1938. Časopis pro moderní filologii, **25**, 1939, s. 369-372, ISSN 0862-8459.
81. Jean Pommier: *Le cycle de Chactas*, Revue de littérature comparée, 1938. Časopis pro moderní filologii, **25**, 1939, s. 387, ISSN 0862-8459.
82. Régis Michaud: *Baudelaire et Edgar A. Poe*, Revue de littérature comparée, 1938. Časopis pro moderní filologii, **25**, 1939, s. 387-388, ISSN 0862-8459.
83. Giulio Bertoni: *Le origini delle litterature romanze nel pensiero dei romantici tedeschi*, Leipzig 1938. Časopis pro moderní filologii, **26**, 1940, s. 402, ISSN 0862-8459.
84. Studie o moderní literatuře francouzské. Jean de Pierrefou: *Les beaux livres de notre temps*, Paris 1938; Robert Brasillach: *Portraits*, Paris 1935; André Rousseaux: *Littérature du vingtième siècle*, Paris 1938. Časopis pro moderní filologii, **26**, 1940, s. 404-405, ISSN 0862-8459.
85. Z literatury o Balzacovi. Paul Cesari: *Études critiques des passions dans l'oeuvre de Balzac*, Paris 1938; Alain: *Avec Balzac*, Paris 1937. Časopis pro moderní filologii, **26**, 1940, s. 501-505, ISSN 0862-8459.
86. *Dopisy Jaroslava Vrchlického s P. Janem Blokšou*. Václav Brtník, Praha 1940. Časopis pro moderní filologii, **27**, 1941, s. 197-199, ISSN 0862-8459.

87. Lamartinova *Graziella s předmluvou a poznámkami Ot. Dubského*, Praha 1942. Časopis pro moderní filologii, **28**, 1942, s. 344-345, ISSN 0862-8459.
88. Jean Hytier: *Les arts de littérature*, Paris 1945. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 93-94, ISSN 0862-8459.
89. Jean Hytier: *André Gide*, Paris 1945. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 94-95, ISSN 0862-8459.
90. Albert Chérel: *La prose poétique française*, Paris 1940. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 95-96, ISSN 0862-8459.
91. Jacques Arnavon: *Morale de Molière*, Paris 1945. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 96, ISSN 0862-8459.
92. E. Fiser: *Le symbole littéraire. Essai sur la signification du symbole chez Wagner, Baudelaire, Mallarmé, Bergson et Marcel Proust*, Paris 1941. Časopis pro moderní filologii **30**, 1947, s. 163-164, ISSN 0862-8459.
93. Charles Dédéyan: *Essai sur le Journal de voyage de Montaigne*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 173, ISSN 0862-8459.
94. Elly Carcassonne: *Fénelon l'homme et l'oeuvre*. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 174, ISSN 0862-8459.
95. Armand Weil: *Chateaubriand. Ses premières œuvres*. In: Ferdinand Brunot, *Histoire de la langue française des origines à 1900. X. La langue classique dans la tourmente. Deuxième partie. Le retour à l'ordre et à la discipline*, ed. Charles Bruneau, Paris, 1943. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 174, ISSN 0862-8459.
96. *Les Stalastites de Théodore de Banville*, édition critique par E. M. Souffrin, Paris 1942, Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.

97. Charles Baudelaire: *Les Fleurs du mal*, éd. Critique par Jacques Crépet et Georges Blin, Paris 1942, Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.
98. Jean Pommier: *La mystice de Marcel Proust*, Paris 1939. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.
99. Henri Morier: *Le rythme du vers libre symboliste étudié chez Verhaeren, Henri de Régnier, Vielé-Griffin et ses relations avec le sens*, Geneve, 1943-1944. Časopis pro moderní filologii **30**, 1947, s. 243-245, ISSN 0862-8459.
100. Charles E. Kinch: *La poésie satirique de Clément Marot*, Paris 1940. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 280, ISSN 0862-8459.
101. Jacques-Gabriel Cahen: *Le vocabulaire de Jean Racine*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 280-281, ISSN 0862-8459.
102. Některé problémy z dějin francouzské literatury. Marcel Raymond: *Génies de France*, Neuchâtel 1942; Pierre Kohler: *Lettres de France. Périodes et problèmes*, Lausanne 1943; Pierre Kohler: *Histoire de la littérature française I: Des origines à la fin du XVIIe siècle*, Lausanne 1947; Gonzague de Reynold: *Le XVIIe siècle. Le classicisme e tle baroque. Suivi de trois études sur Malherbe, Molière, Mme de Lambert*, Montréal 1944. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 72-75, ISSN 0862-8459.
103. Několik stylistických monografií. Marcel Cressot: *La phrase e tle vocabulaire de J.- K. Huysmans. Contribution à l'histoire de la langue française pendant le dernier quart de XIXe siècle*, Paris 1938; Gilbert Mayer: *La qualification affective dans les romans d'Honoré de Balzac*, Paris 1940; Thelma Fogelberg: *La langue e tle style de Paul Adam*, Paris 1939; Pierre Nardin: *La langue et le style de Jules Renard*, Paris 1942. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 83-85, ISSN 0862-8459.
104. Preciosita, literární život v XVII. století a salony. Georges Mongrédien: *Les Précieux et les Précieuses*, Paris 1939; Georges Mongrédien: *Madeleine de Scudéry et son salon. D'après des documents inédits*, Paris 1946; Georges Mongrédien: *La Vie*

littéraire au XVIIe siècle, Paris 1947; Roger Picard: *Les Salons littéraires et la société française 1610-1789*, New York 1943. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 162-163, ISSN 0862-8459.

105. Z nové literatury o Anatólu Franceovi. Maurice Jusselin: *Aïeux et parents beaucerons d'Anatole France*, Chartres 1944; Léon Carias: *Les Carnets intimes d'Anatole France*, Paris 1946; Hubert Gillot: *La formation d'un jeune humaniste*, Paris 1946; Jacques Suffel: *Anatole France*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 165-166, ISSN 0862-8459.

106. Madeleine l'Hopital: *La Notion d'artiste chez George Sand*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 214-215, ISSN 0862-8459.

107. Nová literatura o C.-F. Ramuzovi. Théophil Bringolf: *Bibliographie de l'oeuvre de C. – F. Ramuz*, Lausanne 1942; Denis de Rougemont: *Les personnes du drame*, Neuchâtel 1945; *Lettres*, Geneve 1945; Ch. Guyot: *Comment lire C. – F. Ramuz*, Paris 1946; Maurice Zermatten: *Connaissance de Ramuz*, Lausanne 1947; André Tissot: *C. – F. Ramuz ou le drame de la poésie*, Neuchâtel 1948, Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 240-243, ISSN 0862-8459.

108. Kritické vydání některých textů v Société des textes français modernes, pokračování Laumonierova vydání Ronsardových *Oeuvres complètes*, sv. X, Paris 1939, XI, XII, Paris 1946; Maurice Cauchieho vydání původního Corneillova *Le Cid, tragicomédie*, Paris 1946; vydání Scarronových *Poésies diverses*, Paris 1947; Rochefortovo vydání Micheletova spisu *Le Peuple*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 323-325, ISSN 0862-8459.

109. Kritické vydání *Théâtre profane královny Markéty Navarrské*. Éd. Verdun L. Saulnier, Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 325, ISSN 0862-8459.

110. Pierre Clarac: *La Fontaine, l'homme et l'oeuvre*, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 325-326, ISSN 0862-8459.

111. Nově vydaná korespondence. Henri Martineau: *Cent soixante quatorze lettres à Stendhal (1810-1842)*, 2. sv., Paris 1947; Charles Baudelaire: *Correspondance générale*, I-II, Jacques Crépet, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 326, ISSN 0862-8459.
112. Stendhal: *Lamiel*. Ed. André Gide, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 326, ISSN 0862-8459.
113. Z literatury o Maupassantovi. Artin Artinian: *Maupassant Criticism in France 1880-1940*, New York 1941.; Jean Maurienne: *Maupassant est-il mort fou? Considérations sur la vie et la mort de Guy de Maupassant*, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 326-327, ISSN 0862-8459.
114. Paul Hazard: *La Pensée européenne au XVIIIe siècle, de Montesquieu à Lessing*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 14-16, ISSN 0862-8459.
115. A. F. B. Clark: *Jean Racine*. Harvard studies in comparative literature, vol XVI, Cambridge 1936. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
116. Jean Pommier: *Comment Racine composait Phedre*, Revue Théâtrale 1946. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
117. René Jasinski: *Trois sujets raciniens avant Racine*, Revue d'histoire littéraire de la France, 1947. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
118. Pierre Barriere: *Un grand provincial: Charles Louis de Secondat baron de la Brede et de Montesquieu*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 125-126, ISSN 0862-8459.
119. Robert J. Clements: *Critical Theory and Practise of the Pléiade*, Harvard Studies in Romance Languages, vol XVIII, Cambridge 1942. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 190-191, ISSN 0862-8459.

120. Aaron Chaffer: *The Genres of Parnassian Poetry. A study of Parnassian Minors*, The John Hopkins Studies in Romance Literatures and Languages, extra volume X, Baltimore, Maryland 1944. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 25-27, ISSN 0862-8459.

121. Georges May: *Tragédie Cornélienne, tragédie Racinienne. Étude sur les sources de l'intérêt dramatique*, Illinois Studies in Language and Literature, vol. XXXII, No. 4, The University of Illinois Press, Urbana 1948. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 67-69, ISSN 0862-8459.

122. Charles Bruneau: *L'Époque romantique*. In: *Ferdinand Brunot: Histoire de la langue française des origines à nos jours*, XII, Paris 1948. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 169-172, ISSN 0862-8459.

123. J. Kopal: *Dějiny francouzské literatury*, Praha 1950. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 39-41, ISSN 0862-8459.

124. Maurice Allem: *La Vie quotidienne sous le Second Empire*, Paris 1948. Časopis pro moderní filologii, **34**, 1951, s. 192, ISSN 0862-8459.

125. Nové vydání překladu Rabelaisova díla, Časopis pro moderní filologii, **36**, 1954, s. 30-36, ISSN 0862-8459.

126. Les traductions tchèques de l'œuvre de Rabelais, Časopis pro moderní filologii, **37**, 1955, s. 46-48, ISSN 0862-8459.

127. Zemřel Victor Klemperer, Časopis pro moderní filologii, **42**, 1960, s. 183, ISSN 0862-8459.

3. 6. Philologica Pragensia

128. Ouvrages récents d'histoire de la littérature française de Victor Klemperer, *Philologica Pragensia*, **1**, 1958, s. 18-22, ISSN: 1211-2054.

129. Études sur Guy de Maupassant. André Vial: *Guy de Maupassant et l'art du roman?*, Paris 1954; André Vial: *La genèse d'Une vie, premier roman de Maupassant, avec des nombreux documents inédits*, Paris 1954. *Philologica Pragensia*, **1**, 1958, s. 81-86, ISSN: 1211-2054.

130. Regards sur la littérature européenne. Josef Felix: *Cesty k velkým. Pohľady na európsku literaturu*, Bratislava 1957; Ján Boor: *O západných realistochoch*, Bratislava 1954. *Philologica Pragensia*, **2**, 1959, s. 121-123, ISSN: 1211-2054.

131. Aspects de Romain Rolland. Werner Ilberg: *Traum und Tat. Romain Rolland in seinem Verhältnis zu Deutschland und zur Sowjet-Union*, Halle 1950; Werner Ilberg: *Der schwere Weg. Leben und Werk Romain Rollands*, Schwerin 1955; Rudolf Pichler: *Romain Rolland*, Leipzig 1957; V. E. Balachonov: *Romen Rolland v 1914-1924 gody*, Leningrad 1958; D. B. Mitov: *Romen Rolland*, Sofie 1954; Zofia Karczewska-Markiewicz: *Teatr Romain Rolanda*, Wroclaw 1955; T. Vanovskaja: *Romen Rollan 1866-1944*, Leningrad-Moskva 1957; G. V. Rubcova: *Drama R. Rollana 14 ijulja*, Zarubežnaja literatura, Leningrad 1957. *Philologica Pragensia*, **2**, 1959, s. 23-30, ISSN: 1211-2054.

132. In memoriam Victor Klemperer (1881-1960), *Philologica Pragensia*, **3**, 1960, s. 179, ISSN: 1211-2054.

3. 7. Naše věda

133. Otakar Levý: *Baudelaire, jeho estetika a technika*. *Naše věda*, **27**, 1948-1949, s. 88-92.

3. 8. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity

134. *Studia romanica Zagrebiensia*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, **8**, 1959, D **6**, s. 134-135, ISSN: 0231-7818.

135. Maria Ullrichová: *Lettres de Madame de Staël conservées en Bohême*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 9, 1960, D 7, s. 278-279, ISSN: 0231-7818.
136. Karel Štěpaník: *Básnické dílo Johna Keatse. L'oeuvre poétique de John Keats*. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1960, D 7, s. 280-283, ISSN: 0231-7818.
137. Milan Kundera: *Umění románu. Cesta Vladislava Vančury za velkou epikou*. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1961, D 8, s. 179-181, ISSN: 0231-7818.
138. Entre le classicisme et le romantisme, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1963, D 10, s. 150-152, ISSN: 0231-7818.
139. Une pièce de Pedro Calderón de la Barca retrouvée en Tchécoslovaquie, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1964, D 11, s. 165-167, ISSN: 0231-7818.
140. André Wurmser: *La Comédie inhumaine*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1966, D 13, s. 184, ISSN: 0231-7818.
141. Étude de littérature comparée hongroises, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1966, D 13, s. 157, ISSN: 0231-7818.
142. Antonín Zatloukal: *Umění Balzacova románu*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D 14, s. 176-178, ISSN: 0231-7818.
143. Zofia Karczewska-Markiewicz: *Struktura Jana Krzysztofa*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D 14, s. 178-180, ISSN: 0231-7818.
144. André Maurois: *De Proust à Camus*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D 14, s. 180-181, ISSN: 0231-7818.

145. Une correspondance retrouvée, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1969, D **16**, s. 243-247, ISSN: 0231-7818.

146. Theatralia et cinematographica, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1971, D **17-18**, s. 205-212, ISSN: 0231-7818.

147. Réalités de Charles Péguy, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1971, D **17-18**, s. 234-240, ISSN: 0231-7818.

148. Deux nouvelles éditions pour le centenaire de Charles Peguy, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1974, D **21**, s. 193-196, ISSN: 0231-7818.

149. Au carrefour des Arts, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1974, D **21**, s. 209-215, ISSN: 0231-7818.

4. Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie – Lucembursko

150. NOVÁK, Otakar et al. *Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko*. Praha: Odeon, 1966, 726 s, .

Otakar Novák je autorem předmluvy a následujících hesel: *R. Abellio, Ancelot(ová), A. Arend, L. Bazalgette, Ch. Becker, A. Borschette, G. Bouchet, T. Braun, Cesta Karla Velikého do Cařihradu, P. Corneille, Cyrano de Bergerac, N. Doff(ová), E. Dune, A. France, J. Hansen, Huon de Bordeaux, paní de Charrière, N. Konert, La Fare, Lancelot du Lac, Maupassant, M. Noppeney, Maurice des Ombiaux, P. Palgen, J. Racine, H. Stiernet, H. Van Offel, G. Vanwelkenhuyzen.*

5. Předmluvy, doslovy a komentáře k českým překladům

151. Guy de Maupassant: *Kulička*, Praha: Svoboda, 1948, 3 s., Praha 1956: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, přepracovaná a rozšířená předmluva k novému vydání s. 7-26.

152. Romain Rolland: *Jean – François Millet*, přel. Luděk Kult, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956, s. 7-17.
153. Hanuš Jelínek: *Zpěvy sladké Francie*, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, coll. Světová četba, 1956, s. 7-17.
154. Pierre Corneille: *Cid*, přel. Svatopluk Kadlec, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956, s. 7-39.
155. Romain Rolland: *Život Beethovenův, Život Michelangelův, Život Tolstého*, přel. Anna Kučerová, Nina Neklanová, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 393-414.
156. Charles Baudelaire: *Květy zla*, přel. Svatopluk Kadlec, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 7-24.
157. Guy de Maupassant: *Petr a Jan. Studie, črty a korespondence*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 7-111.
158. René Le Sage: *Příběhy Gila Blase ze Santillany*, přel. Jaroslav Zaorálek, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 647-658.
159. Romain Rolland: *Jan Kryštof*. 1. díl, Josef Kopal, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 635-700.
160. Romain Rolland: *Jan Kryštof*. 2. díl, Josef Kopal, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 616-683.
161. Guy de Maupassant: *Neděle pařížského měšťáka*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Naše vojsko, 1958, s. 672-690.
162. Cyrano z Bergeraku: *Cesta na Měsíc. Cesta do sluneční říše*, přel. Luděk Kárl, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 7-25.

163. Romain Rolland: *Paměti a vzpomínky*, přel. Otakar Novák, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 383-405.
164. Voltaire: *Romány a povídky*, přel. Alena Wildová, Otakar Novák a Rudolf Souček, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 496-547, ISBN: 840-32-3121.
165. Guy de Maupassant: *Z Paříže a z venkova*, přel. Miroslav Drápal, Miloslav Jirda, Luděk Kárl, Oskar Reindl, Břetislav Štorm, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965, s. 391-394.
166. Francis Jammes: *Od rána do večera*, přel. Svaopluk Kadlec, Praha: Odeon, 1966, s. 7-21.
167. André Maurois: *Lélia neboli Život G. Sandové*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Odeon, 1966, s. 461-466.
168. Guy de Maupassant: *Miláček*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Odeon 1966, s. 325-331.
169. Gustave Flaubert: *Paní Bovaryová*, přel. Miroslav Jirda, Praha: Mladá fronta, 1969, s. 293-307.
170. Alfred de Musset: *Noci*, přel. Petr Kopta, Praha: Mladá fronta, 1970, s. 111-128.
171. La Bruyère: *Charaktery neboli Mravy tohoto století*, Josef Kostohryz, Praha: Odeon 1970, s. 333-344.
172. Voltaire: *Zaira. Verše. Výběr z prací dějepisných. Korespondence*, přel. Vlasta T. Miškovská-Kozáková, Jindřich Pokorný a Miroslav Pravda, Praha: Odeon, 1974 s. 279-309.

6. Překlady

173. DIDEROT, Denis: *Rameauův synovec*, přel. Novák, Otakar. Praha: F. Kosek, 1947, 166 s.

174. KOPAL, Josef: *Dějiny francouzské literatury*, přel. Novák, Otakar. Praha: Melantrich, 1949, 472 s.

175. ROLLAND, Romain. *Paměti a vzpomínky*, Přel. Novák, Otakar. Praha 1960, 468 s.

176. VOLTAIRE. *Bílý býk*. Přel. Novák, Otakar. In: Voltaire: *Romány a povídky*, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 423-455.

7. (Spolu)autorství textů v Dějinách francouzské literatury 19. a 20. století

177. OTAKAR, Novák et al. Hledání východiska z atmosféry "fin de siècle". FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 291-298.

178. OTAKAR, Novák et al. Tradicionalismus. FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 298-308.

179. NOVÁK, Otakar a Jan O. FISCHER Tradice a nové tendence v próze - úvod: Cesty k zvnitřnění realismu. FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 767.

Příloha č. 2 - Abecedně řazená bibliografie Otakara Nováka

1. . L'oeuvre de Josef Kopal. *Études romanes de Brno*. 1965, č. 1, s. 7-27. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10.
2. A. F. B. Clark: *Jean Racine*. Harvard studies in comparative literature, vol XVI, Cambridge 1936. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
3. Aaron Chaffer: *The Genres of Parnassian Poetry. A study of Parnassian Minors*, The John Hopkins Studies in Romance Literatures and Languages, extra volume X, Baltimore, Maryland 1944. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 25-27, ISSN 0862-8459.
4. Albert Feuillerat: *Paul Borget, Histoire d'un esprit sous la IIIe République*, Paris 1937. Časopis pro moderní filologii, **24**, 1938, s. 223-225, ISSN 0862-8459.
5. Albert Chérel: *La prose poétique française*, Paris 1940. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 95-96, ISSN 0862-8459.
6. Albert Pražák: *Duch naší obrozenecké literatury*, Praha 1938. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 577-578, ISSN: 0862-6111.
7. Alexander Hartmann: *C. F. Ramuz. Mensch, Werk und Landschaft*, Dresden 1937. Časopis pro moderní filologii, **24**, 1938, s. 468-469, ISSN 0862-8459.
8. Alfred de Musset: *Noci*, přel. Petr Kopta, Praha: Mladá fronta, 1970, s. 111-128.
9. Anatole France a aktuální tematika. *Časopis pro moderní filologii*. 1946, č. 29, s. 177-183. ISSN 0862-8459.

10. Anatole France a otázka humanitního studia. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1955, s. 123-135. D1. ISSN 0231-7818.
11. André Maurois: *De Proust à Camus*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D **14**, s. 180-181, ISSN: 0231-7818.
12. André Maurois: *Lélia neboli Život G. Sandové*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Odeon, 1966, s. 461-466.
13. André Wurmser: *La Comédie inhumaine*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1966, D **13**, s. 184, ISSN: 0231-7818.
14. Antithese a kontrast v umění Anatola France. *Časopis pro moderní filologii*. 1941, č. 27, 54-60, 172-190. ISSN 0862-8459.
15. Antoine Adam: *Le vrai Verlaine*, Paris 1936. *Časopis pro moderní filologii*, **23**, 1937, s. 430-431, ISSN 0862-8459.
16. Antonín Zatloukal: *Umění Balzacova románu*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D **14**, s. 176-178, ISSN: 0231-7818.
17. Armand Weil: *Chateaubriand. Ses premières ouvres*. In: Ferdinand Brunot, *Histoire de la langue française des origines à 1900. X. La langue classique dans la tourmente. Deuxième partie. Le retour à l'ordre et à la discipline*, ed. Charles Bruneau, Paris, 1943. *Časopis pro moderní filologii*, **30**, 1947, s. 174, ISSN 0862-8459.
18. Arne Novák: *Ruchovci a lumírovci v bojích proti křivdě a za právo*, Praha 1938. *Český časopis historický*, **45**, 1939, s. 578-579, ISSN: 0862-6111.
19. Arturo Cronia: *Petr Bezruč, Řím 1932*. *Časopis pro moderní filologii*, **19**, 1933, s. 312-313, ISSN 0862-8459.

20. Aspects de Romain Rolland. Werner Ilberg: *Traum und Tat. Romain Rolland in seinem Verhältnis zu Deutschland und zur Sowjet-Union*, Halle 1950; Werner Ilberg: *Der schwere Weg. Leben und Werk Romain Rollands*, Schwerin 1955; Rudolf Pichler: *Romain Rolland*, Leipzig 1957; V. E. Balachonov: *Romen Rolland v 1914-1924 gody*, Leningrad 1958; D. B. Mitov: *Romen Rolland*, Sofie 1954; Zofia Karczewska-Markiewicz: *Teatr Romain Rolanda*, Wroclav 1955; T. Vanovskaja: *Romen Rollan 1866-1944*, Leningrad-Moskva 1957; G. V. Rubcova: *Drama R. Rollana 14 ijulja*, Zarubežnaja literatura, Leningrad 1957. *Philologica Pragensia*, **2**, 1959, s. 23-30, ISSN: 1211-2054.
21. Aspects de Romain Rolland. *Philologica Pragensia*. 1959, č. 2, s. 23-30. ISSN 0048-3885.
22. Au carrefour des Arts, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1974, D **21**, s. 209-215, ISSN: 0231-7818.
23. Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.
24. Autour des conceptions littéraires de Louis Aragon. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 79-98. D 8. ISSN 0231-7818.
25. Corneille en Bohême. *Études romanes de Brno*. 1966, č. 2, s. 121-164. ISSN 1083-7399. Dostupné z: www.phil.muni.cz/wurj/home/publikace/erb/erb-volumes-1-10.
26. Crémieuxovo panorama. Benjamin Crémieux: *Panorama de la littérature italienne contemporaine*, Paris 1928. Lidové Noviny, **37**, 2. 8. 1929, s. 7, ISSN: 1213-1385.

27. Cyrano z Bergeraku: *Cesta na Měsíc. Cesta do sluneční říše*, přel. Luděk Kárl, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 7-25.
28. Český společenský katechismus z roku 1715. Jan Ignác Libertin: *De educatione iuventus, tj. Mravné a správné jednání o mládeže cvičení a vychování*, Praha 1715. Lidové noviny, **44**, 10. 2. 1936, s. 5, ISSN: 1213-1385.
29. Denis Diderot a snahy francouzského osvícenství. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1965, s. 57-73. D 12. ISSN 0231-7818.
30. Des chansons de geste a la poésie courtoise In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná*. Brno: Masarykova univerzita, 1964, s. 106-117. D 11. ISSN 0231-7818.
31. Deux nouvelles éditions pour le centenaire de Charles Peguy, *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*, 1974, D **21**, s. 193-196, ISSN: 0231-7818.
32. DIDEROT, Denis: *Rameauův synovec*, přel. Novák, Otakar. Praha: F. Kosek, 1947, 166 s.
33. *Dopisy Jaroslava Vrchlického s P. Janem Blokšou*. Václav Brtník, Praha 1940. *Časopis pro moderní filologii*, **27**, 1941, s. 197-199, ISSN 0862-8459.
34. Duchovní nerovnováha dneška. Roger Munch: *L'individu dans le déséquilibre moderne*, Paris 1936. Lumír. 63, 1937, s. 291-292.
35. E. Fiser: *Le symbole littéraire. Essai sur la signification du symbole chez Wagner, Baudelaire, Mallarmé, Bergson et Marcel Proust*, Paris 1941. *Časopis pro moderní filologii* **30**, 1947, s. 163-164, ISSN 0862-8459.
36. Elly Carcassonne: *Fénelon l'homme et l'oeuvre*. *Časopis pro moderní filologii*, **30**, 1947, s. 174, ISSN 0862-8459.

37. En marge de la recherche critique en France. In: *Literárněvědné studie : profesoru Josefu Hrabákovi k šedesátinám*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1972, s. 357-368. 179.
38. En marge du dialogue dramatique de Musset. In: *Na křižovatce umění. Sborník k poctě šedesátin profesora doktora Artura Závodského*. Spisy FF UJEP, Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1973, s. 499-508.
39. Entre le classicisme et le romantisme, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1963, D **10**, s. 150-152, ISSN: 0231-7818.
40. Étude de littérature comparée hongroises, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1966, D **13**, s. 157, ISSN: 0231-7818.
41. Études de littérature française et italienne soviétiques. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1961, s. 157-170. D 8. ISSN 0231-7818.
42. Études sur Guy de Maupassant. André Vial: *Guy de Maupassant et l'art du roman?*, Paris 1954; André Vial: *La genèse d'Une vie, premier roman de Maupassant, avec des nombreux documents inédits*, Paris 1954. *Philologica Pragensia*, **1**, 1958, s. 81-86, ISSN: 1211-2054.
43. Études sur Guy de Maupassant. *Philologica Pragensia*. 1958, č. 1, s. 81-86. ISSN 0048-3885.
44. F. X. Šalda devant certains aspects des lettres françaises. *Études romanes de Brno*. 1969, č. 4, s. 11-62, ISSN: 1083-7399.
45. F. X. Šalda et l'idéologie barrésienne. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 67-86. D 14. ISSN 0231-7818.

46. Fortunat Strowski: *Montaigne. Sa vie publique et privée*, Paris 1938. Časopis pro moderní filologii, **25**, 1939, s. 369-372, ISSN 0862-8459.
47. Francis Jammes: *Od rána do večera*, přel. Svaopluk Kadlec, Praha: Odeon, 1966, s. 7-21.
48. François Rabelais et la culture populaire carnavalesque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 155-158. D 14. ISSN 0231-7818.
49. Francouzské kapitoly. P. M. Haškovec: *Francouzské kapitoly*, Praha 1930. Lidové noviny, 38, 23. 10. 1930, s. 9, ISSN: 1213-1385.
50. František Žákavec: *Příspěvek k poznání vztahu Tyršova k Tainovi*, Bratislava 1935. Časopis pro moderní filologii, **23**, 1937, s. 418-420, ISSN 0862-8459.
51. Gabriel Dubray: *Fautes de français*, Wien 1935. Lidové noviny, **44**, 9. 1. 1936, s. 9, ISSN: 1213-1385.
52. Georges May: *Tragédie Cornélienne, tragédie Racinienne. Étude sur les sources de l'intérêt dramatique*, Illinois Studies in Language and Literature, vol. XXXII, No. 4, The University of Illinois Press, Urbana 1948. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 67-69, ISSN 0862-8459.
53. Giulio Bertoni: *Le origini delle litterature romanze nel pensiero dei romantici tedeschi*, Leipzig 1938. Časopis pro moderní filologii, **26**, 1940, s. 402, ISSN 0862-8459.
54. Gustave Flaubert: *Paní Bovaryová*, přel. Miroslav Jirda, Praha: Mladá fronta, 1969, s. 293-307.
55. Guy de Maupassant: *Kulička*, Praha: Svoboda, 1948, 3 s., Praha 1956: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, přepracovaná a rozšířená předmluva k novému vydání s. 7-26.

56. Guy de Maupassant: *Miláček*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Odeon 1966, s. 325-331.
57. Guy de Maupassant: *Neděle pařížského měšťáka*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Naše vojsko, 1958, s. 672-690.
58. Guy de Maupassant: *Petr a Jan. Studie, črty a korespondence*, přel. Břetislav Štorm, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 7-111.
59. Guy de Maupassant: *Z Paříže a z venkova*, přel. Miroslav Drápal, Miloslav Jirda, Luděk Kárl, Oskar Reindl, Břetislav Štorm, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965, s. 391-394.
60. Hanuš Jelínek: *Zpěvy sladké Francie*, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, coll. Světová četba, 1956, s. 7-17.
61. Helenismus básníků francouzského Parnasu. F. Desonay: *Le reve hellénique chez les poètes parnassiens*, Paris 1928. Lumír, 56, 1930, s. 210-212.
62. Henri Morier: *Le rythme du vers libre symboliste étudié chez Verhaeren, Henri de Régnier, Vielé-Griffin et ses relations avec le sens*, Geneve, 1943-1944. Časopis pro moderní filologii **30**, 1947, s. 243-245, ISSN 0862-8459.
63. Charles Baudelaire: *Květy zla*, přel. Svatopluk Kadlec, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 7-24.
64. Charles Baudelaire: *Les Fleurs du mal*, éd. Critique par Jacques Crépet et Georges Blin, Paris 1942, Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.

65. Charles Bruneau: *L'Époque romantique*. In: *Ferdinand Brunot: Histoire de la langue française des origines à nos jours*, XII, Paris 1948. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 169-172, ISSN 0862-8459.
66. Charles Dédéyan: *Essai sur le Journal de voyage de Montaigne*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 173, ISSN 0862-8459.
67. Charles E. Kinch: *La poésie satirique de Clément Marot*, Paris 1940. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 280, ISSN 0862-8459.
68. Charles Péguy vu par un péguyste tchèque. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1967, s. 137-140. D 14. ISSN 0231-7818.
69. In memoriam Victor Klemperer (1881-1960), *Philologica Pragensia*, **3**, 1960, s. 179, ISSN: 1211-2054.
70. Itálie a české písemnictví. In: HORÁK, Jiří et al. *Strážce tradice: Arnu Novákovi na památku*. Praha, Olomouc, vydali společně nakladatelství Fr. Borový v Praze a R. Promberger v Olomouci, 1940, s. 209-216.
71. J. B. Pichl: *Vlastenecké vzpomínky*, Praha 1936. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 157, ISSN: 0862-6111.
72. J. Kopal: *Dějiny francouzské literatury*, Praha 1950. Časopis pro moderní filologii, **33**, 1950, s. 39-41, ISSN 0862-8459.
73. Jacques Arnavon: *Morale de Molière*, Paris 1945. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1946, s. 96, ISSN 0862-8459.
74. Jacques-Gabriel Cahen: *Le vocabulaire de Jean Racine*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 280-281, ISSN 0862-8459.

75. Jan. B. Čapek: *Duch české literatury předbřeznové a předmájové*. Ideové proudy a osobnosti 1825 až 1858, Praha 1938. Český časopis historický, **45**, 1939, s. 578, ISSN: 0862-6111.
76. Jaroslav Vrchlický o Anatólu Franceovi. *Časopis pro moderní filologii*. 1938, č. 24, s. 40. ISSN 0862-88459.
77. Jean Hytier: *André Gide*, Paris 1945. *Časopis pro moderní filologii*, **30**, 1946, s. 94-95, ISSN 0862-8459.
78. Jean Hytier: *Les arts de littérature*, Paris 1945. *Časopis pro moderní filologii*, **30**, 1946, s. 93-94, ISSN 0862-8459.
79. Jean Pommier: *Comment Racine composait Phedre*, Revue Théâtrale 1946. *Časopis pro moderní filologii*, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
80. Jean Pommier: *La mystice de Marcel Proust*, Paris 1939. *Časopis pro moderní filologii*, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.
81. Jean Pommier: *Le cycle de Chactas*, Revue de littérature comparée, 1938. *Časopis pro moderní filologii*, **25**, 1939, s. 387, ISSN 0862-8459.
82. K estetické formaci Anatóla France. *Časopis pro moderní filologii*. 1939, č. 25, s. 351-363. ISSN 0862-8459.
83. K literární gnoseologii francouzského kritického realismu. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, s. 26-39. ISSN 0231-7818.
84. K otázce francouzského literárního baroka. In: GRUND, A, J KELLNER a Jos. KURZ. *Poeta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi*. Brno: Komenia, učitelství nakladatelství s.r.o., 1948, s. 332-342.

85. K sedmdesátinám prof. dr. Josefa Kopala. *Časopis pro moderní filologii*. 1953, č. 35, s. 4-13. ISSN 0862-8459.
86. Karel Sabina: *Vzpomínky*, Praha 1937. *Český časopis historický*, **45**, 1939, s. 157.
87. Karel Štěpaník: *Básnické dílo Johna Keatse. L'oeuvre poétique de John Keats*. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1960, D **7**, s. 280-283, ISSN: 0231-7818.
88. KOPAL, Josef: *Dějiny francouzské literatury*, přel. Novák, Otakar. Praha: Melantrich, 1949, 472 s.
89. Kritické vydání některých textů v Société des textes français modernes, pokračování Laumonierova vydání Ronsardových *Oeuvres completes*, sv. X, Paris 1939, XI, XII, Paris 1946; Maurice Cauchieho vydání původního Corneillova *Le Cid, tragicomédie*, Paris 1946; vydání Scarronových *Poésies diverses*, Paris 1947; Rochefortovo vydání Micheletova spisu *Le Peuple*, Paris 1946. *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 323-325, ISSN 0862-8459.
90. *Kritické vydání Théâtre profane královny Markéty Navarrské*. Éd. Verdun L. Saulnier, *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 325, ISSN 0862-8459.
91. La Bruyère: *Charaktery neboli Mravy tohoto století*, Josef Kostohryz, Praha: Odeon 1970, s. 333-344.
92. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire I*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1968. ISBN 55-037-68.
93. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire II*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1971. ISBN 55-031-71.
94. *La littérature française depuis la révolution française: Précis aide-mémoire III*. Brno: Rektorát UJEP Brno Arne Nováka 1, 1973. ISBN 55-036-91.

95. *Lamartinova Graziella s předmluvou a poznámkami Ot. Dubského*, Praha 1942. Časopis pro moderní filologii, **28**, 1942, s. 344-345, ISSN 0862-8459.
96. Le mythe de Rimbaud en Tchécoslovaquie. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 163-168. D 16. ISSN 0231-7818.
97. Leopardi ve slovanských literaturách. Giovanni Mayer: *Vrchlický e Leopardi, Leopardi presso i Croati e i Serbi*, Roma, 1929. Lidové Noviny, **37**, 1. 6. 1929, s. 9, ISSN: 1213-1385.
98. *Les Stalastites de Théodore de Banville*, edition critique par E. M. Souffrin, Paris 1942, Časopis pro moderní filologii, **30**, 1947, s. 176, ISSN 0862-8459.
99. Les traductions tchèques de l'œuvre de Rabelais, Časopis pro moderní filologii, **37**, 1955, s. 46-48, ISSN 0862-8459.
100. Madeleine l'Hopital: *La Notion d'artiste chez George Sand*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 214-215, ISSN 0862-8459.
101. Maria Ullrichová: *Lettres de Madame de Staël conservées en Bohême*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 9, 1960, D 7, s. 278-279, ISSN: 0231-7818.
102. Maurice Allem: *La Vie quotidienne sous le Second Empire*, Paris 1948. Časopis pro moderní filologii, **34**, 1951, s. 192, ISSN 0862-8459.
103. Milan Kundera: *Umění románu. Cesta Vladislava Vančury za velkou epikou*. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1961, D 8, s. 179-181, ISSN: 0231-7818.
104. Mládí Anatola France (K českému překladu autobiografických knih v nakl. Borový). Lidové noviny, **43**, 17. 6. 1935, s. 5, ISSN: 1213-1385.

105. Mládí Anatola France (k posledním dvěma překladům Spisů Anatola France, jimiž byl soubor románové a povídkové tvorby „květu latinského ducha“ v nakl. Borový dokončen: *Petříček*, přel. Alois Procházka, sv. 26, Praha 1935; *Život v květu*, přel. Jaroslav Zaorálek, sv. 27, Praha 1935. Lidové noviny, **44**, 24. 2. 1936, ISSN: 1213-1385.

106. Murois o Angličanech. André Maurois: *Les Anglais*, Paris 1935; komparace s knihou Miloše Stádníka *Londýnské eseje*, Praha 1935. Lidové noviny, **44**, 27. 1. 1936, s. 6, ISSN: 1213-1385.

107. Na okraj Rollandových "Vlků". *Časopis pro moderní filologii*. 1955, č. 37, s. 193-203. ISSN 0862-8459.

108. Několik stylistických monografií. Marcel Cressot: *La phrase e tle vocabulaire de J.- K. Huysmans. Contribution à l'histoire de la langue française pendant le dernier quart de XIXe siècle*, Paris 1938; Gilbert Mayer: *La qualification affective dans les romans d'Honoré de Balzac*, Paris 1940; Thelma Fogelberg: *La langue e tle style de Paul Adam*, Paris 1939; Pierre Nardin: *La langue et le style de Jules Renard*, Paris 1942. *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 83-85, ISSN 0862-8459.

109. Některé problémy z dějin francouzské literatury. Marcel Raymond: *Génies de France*, Neuchâtel 1942; Pierre Kohler: *Lettres de France. Périodes et problèmes*, Lausanne 1943; Pierre Kohler: *Histoire de la littérature française I: Des origines à la fin du XVIIe siècle*, Lausanne 1947; Gonzague de Reynold: *Le XVIIe siècle. Le classicisme e tle baroque. Suivi de trois études sur Malherbe, Molière, Mme de Lambert*, Montréal 1944. *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 72-75, ISSN 0862-8459.

110. Nová literatura o C.-F. Ramuzovi. Théophil Bringolf: *Bibliographie de l'oeuvre de C. – F. Ramuz*, Lausanne 1942; Denis de Rougemont: *Les personnes du drame*, Neuchâtel 1945; *Lettres*, Geneve 1945; Ch. Guyot: *Comment lire C. – F. Ramuz*, Paris 1946; Maurice Zermatten: *Connaissance de Ramuz*, Lausanne 1947; André Tissot: *C. – F. Ramuz ou le drame de la poésie*, Neuchâtel 1948, *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 240-243, ISSN 0862-8459.

111. NOVÁK, Otakar a Jan O. FISCHER Tradice a nové tendence v próze - úvod: Cesty k zvnitřnění realismu. FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 767.
112. NOVÁK, Otakar et al. *Slovník spisovatelů – Francie – Švýcarsko – Belgie - Lucembursko*. Praha: Odeon, 1966, 726 s. .
113. NOVÁK, Otakar. Problèmes maupassantiens. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1959, s. 43-57. D 6. ISSN 0231-7818.
114. Nové publikace z dějin francouzského písemnictví v NDR. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1957, s. 108-120. D 4. ISSN 0231-7818.
115. Nové směry literárního bádání. Philippe van Tieghem: *Tendances nouvelles en histoire littéraire*, Paris 1930, 22 . sv. *Études Françaises*. Lidové noviny, **38**, 22. 8. 1930, s. 9, ISSN: 1213-1385.
116. Nově vydaná korespondence. Henri Martineau: *Cent soixante quatorze lettres à Stendhal (1810-1842)*, 2. sv., Paris 1947; *Charles Baudelaire: Correspondance générale*, I-II, Jacques Crépet, Paris 1947. *Časopis pro moderní filologii*, **31**, 1948, s. 326, ISSN 0862-8459.
117. Nové vydání překladu Rabelaisova díla, *Časopis pro moderní filologii*, **36**, 1954, s. 30-36, ISSN 0862-8459.
118. Nové vydání překladu Rabelaisova díla. *Časopis pro moderní filologii*. 1954, č. 34, s. 30-36. ISSN 0862-8459.
119. Nový pramenný materiál k vývoji Romaina Rollanda do "Jana Kryštofa". In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1956, s. 55-64. D3. ISSN 0231-7818.

120. O smyslu italského písemnictví. A. G. Borgese: *Il senso della letteratura italiana*, Milano 1932. Lumír, 58, 1932, s. 292-294.
121. Otakar Levý: *Básnické povídky Marie de France*, Bratislava 1935. Časopis pro moderní filologii, **23**, 1937, s. 290-292, ISSN 0862-8459.
122. Otakar Levý: *Baudelaire, jeho estetika a technika*. Naše věda, **27**, 1948-1949, s. 88-92.
123. OTAKAR, Novák et al. Hledání východiska z atmosféry "fin de siècle". FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 291-298.
124. OTAKAR, Novák et al. Tradicionalismus. FISCHER, Jan O. et al *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století: 2. díl, 1870-1930*. Praha: Academia, 1976, s. 298-308.
125. Otázky. C.-F. Ramuz: *Questions*, Paris 1936. Lumír, 1937, s. 549-552.
126. Ouvrages récents d`histoire de la littérature française de Victor Klemperer. *Philologica Pragensia*. 1958, č. 1, s. 18-21. ISSN 0048-3885.
127. Ouvrages récents d`histoire de la littérature française de Victor Klemperer, *Philologica Pragensia*, **1**, 1958, s. 18-22, ISSN: 1211-2054.
128. Paul Gaultier: *L`âme française*, Flammarion 1936. Časopis pro moderní filologii, **22**, 1936, s. 396-397, ISSN 0862-8459.
129. Paul Hazard: *La Pensée européenne au XVIIIe siècle, de Montesquieu à Lessing*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 14-16, ISSN 0862-8459.

130. Pierre Barriere: *Un grand provincial: Charles Louis de Secondat baron de la Brede et de Montesquieu*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **32**, 1949, s. 125-126, ISSN 0862-8459.

131. Pierre Clarac: *La Fontaine, l'homme et l'oeuvre*, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 325-326, ISSN 0862-8459.

132. Pierre Corneille: *Cid*, přel. Svatopluk Kadlec, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956, s. 7-39.

133. *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, 370 s. Spisy Filosofické fakulty Univerzity v Brně, 54.

134. Preciosita, literární život v XVII. století a salony. Georges Mongrédien: *Les Précieux et les Précieuses*, Paris 1939; Georges Mongrédien: *Madeleine de Scudéry et son salon. D'après des documents inédits*, Paris 1946; Georges Mongrédien: *La Vie littéraire au XVIIe siècle*, Paris 1947; Roger Picard: *Les Salons littéraires et la société française 1610-1789*, New York 1943. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 162-163, ISSN 0862-8459.

135. *Précis de versification française*. Brno: Rektorát UJEP Brno A. Nováka 1, 1975. ISBN 55-951-75.

136. Příspěvek k poznání Francise Jammesa. Vladimír Supka: *Básnický typ Francise Jammesa*. Ivančice 1931. Lidové noviny, **39**, 2. 8. 1931, s. 9, ISSN: 1213-1385.

137. Réalités de Charles Péguy, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1971, D **17-18**, s 234-240, ISSN: 0231-7818.

138. Réflexions sur l'optique de Romain Rolland. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1960, s. 110-119. D7. ISSN 0231-7818.

139. Regards sur la littérature européenne. Josef Felix: *Cesty k velkým. Pohľady na európsku literaturu*, Bratislava 1957; Ján Boor: *O západných realistoch*, Bratislava 1954. *Philologica Pragensia*, **2**, 1959, s. 121-123, ISSN: 1211-2054.
140. Régis Michaud: *Baudelaire et Edgar A. Poe*, *Revue de littérature comparée*, 1938. *Časopis pro moderní filologii*, **25**, 1939, s. 387-388, ISSN 0862-8459.
141. Renan a literatura. *Český časopis filologický*. 1945, č. 3, s. 16-19, 151-156.
142. *Renanova theorie slohu*. Praha: Filosofická fakulta Univerzity Karlovy, 1946. *Práce z vědeckých ústavů*, 49.
143. René Jasinski: *Trois sujets raciniens avant Racine*, *Revue d'histoire littéraire de la France*, 1947. *Časopis pro moderní filologii*, **32**, 1949, s. 103, ISSN 0862-8459.
144. René Le Sage: *Příběhy Gila Blase ze Santillany*, přel. Jaroslav Zaorálek, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 647-658.
145. Robert J. Clements: *Critical Theory and Practise of the Pléiade*, *Harvard Studies in Romance Languages*, vol XVIII, Cambridge 1942. *Časopis pro moderní filologii*, **32**, 1949, s. 190-191, ISSN 0862-8459.
146. ROLLAND, Romain. *Paměti a vzpomínky*, Přel. Novák, Otakar. Praha 1960, 468 s.
147. *Rollandův "Robespierre"*. In: *Sborník Franku Wollmanovi k sedmdesátinám*. Praha: SPN, 1958, s. 671-685.
148. Romain Rolland: *Jan Kryštof*. 1. díl, Josef Kopal, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 635-700.
149. Romain Rolland: *Jan Kryštof*. 2. díl, Josef Kopal, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 616-683.

150. Romain Rolland: *Jean – François Millet*, přel. Luděk Kult, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956, s. 7-17.
151. Romain Rolland: *Paměti a vzpomínky*, přel. Otakar Novák, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 383-405.
152. Romain Rolland: *Život Beethovenův, Život Michelangelův, Život Tolstého*, přel. Anna Kučerová, Nina Neklanová, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 393-414.
153. Siebert: *Die fremdsprachlichen Ausdrücke im Werke Victor Hugos. Ein Beitrag zur Charakteristik de Dichters*. In: *Zeitschrift für französische Sprache und Literatur*, 65, 1944. *Český časopis filologický*, 3, 1944-1945, s. 215-216.
154. Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického. In: BORECKÝ, Jan. *Sborník Společnosti J. Vrchlického 1930-1931*. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, s. 106-188.
155. Soumrak antiky u Jaroslava Vrchlického. Praha: Společnost Jaroslava Vrchlického, 1932, 82 s.
156. Spisy Anatola France (k překladům *Spisů A. France* v nakl. Borový, které vycházely od r. 1925, v roce 1931 vyšel román *Thais* v překladu Adolfa Velhartického). LN, 39, 4. 9. 1931, s. 7, ISSN: 1213-1385.
157. Stendhal: *Lamiel*. Ed. André Gide, Paris 1947. *Časopis pro moderní filologii*, 31, 1948, s 326, ISSN 0862-8459.
158. *Studia romanica Zagrebiensia*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 8, 1959, D 6, s. 134-135, ISSN: 0231-7818.
159. Studie o moderní literatuře francouzské. Jean de Pierrefou: *Les beaux livres de notre temps*, Paris 1938; Robert Brasillach: *Portraits*, Paris 1935; André Rousseaux: *Littérature du vingtième siècle*, Paris 1938. *Časopis pro moderní filologii*, 26. 1940, s. 404-405, ISSN 0862-8459.

160. *Theatralia et cinematographica*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1971, D **17-18**, s. 205-212, ISSN: 0231-7818.
161. Tragický quijetismus. Miguel de Unamuno: *Tragický pocit života v lidech i národech*, přel. Jaroslav Zaorálek, Praha: 1927. Lidové noviny, **37**, 13. 2. 1929, s. 7, ISSN: 1213-1385.
162. Un grand recteur, ami des lettres romanes. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1969, s. 77-99. D 16. ISSN 0231-7818.
163. Une correspondance retrouvée, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1969, D **16**, s. 243-247, ISSN: 0231-7818.
164. Une pièce de Pedro Calderón de la Barca retrouvée en Tchécoslovaquie, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1964, D **11**, s. 165-167, ISSN: 0231-7818.
165. V. Sobotka: *Anatole France, mudrc ze zahrady Epikurovy*, Beroun 1928. Časopis pro moderní filologii, **15**, 1929, s. 306-308, ISSN 0862-8459.
166. Velké srdce Pascalovo. Jacques Chevalier: *Blaise Pascal*. Lidové noviny, **44**, 8. 6. 1936, ISSN: 1213-1385.
167. Věra Lišková: *K typologii románu psychologického*, Český časopis filologický, **1**, 1942-1943, s. 205-207.
168. Verhaeren a Francie. Kurt Glaser: *Verhaeren und Frankreich, stat' ve sborníku k 70. Narozeninám giessenského romanisty D. Behrense, Behrens-Festschrift, Supplementheft der Zeitschrift für französische Sprache und Literatur*, Jena-Lepzig: 1929. Lidové noviny, **37**, 30. 3. 1929, s. 7. ISSN: 1213-1385.
169. Vlastimil Kybal, *O Španělsku. Cestovní dojmy a úvahy. S bibliografií španělskou*, Praha: 1927. Lidové noviny, **37**, 18. 5. 1929, s. 19, ISSN: 1213-1385.

170. VOLTAIRE. *Bílý býk*. Přel. Novák, Otakar. In: Voltaire: *Romány a povídky*, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 423-455.

171. Voltaire: *Romány a povídky*, přel. Alena Wildová, Otakar Novák a Rudolf Souček, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, s. 496-547, ISBN: 840-32-3121.

172. Voltaire: *Zaira. Verše. Výběr z prací dějepisných. Korespondence*, přel. Vlasta T. Miškovská-Kozáková, Jindřich Pokorný a Miroslav Pravda, Praha: Odeon, 1974 s. 279-309.

173. Z literatury o Balzacovi. Paul Cesari: *Études critiques des passions dans l'oeuvre de Balzac*, Paris 1938; Alain: *Avec Balzac*, Paris 1937. Časopis pro moderní filologii, **26**, 1940, s. 501-505, ISSN 0862-8459.

174. Z literatury o Maupassantovi. Artin Artinian: *Maupassant Criticism in France 1880-1940*, New York 1941.; Jean Maurienne: *Maupassant est-il mort fou? Considérations sur la vie et la mort de Guy de Maupassant*, Paris 1947. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 326-327, ISSN 0862-8459.

175. Z nové literatury o Anatolu Franceovi. Maurice Jusselin: *Aieux et parents beaucerons d'Anatole France*, Chartres 1944; Léon Carias: *Les Carnets intimes d'Anatole France*, Paris 1946; Hubert Gillot: *La formation d'un jeune humaniste*, Paris 1946; Jacques Suffel: *Anatole France*, Paris 1946. Časopis pro moderní filologii, **31**, 1948, s. 165-166, ISSN 0862-8459.

176. Začátky Romaina Rollanda ve světle nových dokladů. Časopis pro moderní filologii. 1956, č. 38, s. 257-271. ISSN 0862-8459.

177. Zemřel Victor Klemperer, Časopis pro moderní filologii, **42**, 1960, s. 183, ISSN 0862-8459.

178. Zofia Karczewska-Markiewicz: *Struktura Jana Krzysztofa*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 1967, D **14**, 178-180, ISSN: 0231-7818.

179. Životní dílo profesora doktora Josefa Kopala. *In: X. ročenka kruhu moderních filologů při ČSAV*. Praha: Kruh moderních filologů při ČSAV, 1967, 5-11. Dostupné z: <http://www.kmof.cz/docs/roc66.pdf>

Anotace

Tématem práce jsou významné osobnosti brněnské francouzské filologie od počátků do dneška. Pojednává zejména o jedné osobnosti – Otakaru Novákovi. Práce je rozdělena na dvě části. První část popisuje život a dílo Otakara Nováka před jeho profesním působením v Brně, část druhá pak popisuje jeho život a dílo od začátku jeho brněnského působení až do smrti. Otakar Novák se narodil 28. prosince 1905 ve Vídni. Studoval český a francouzský jazyk na univerzitě v Brně. Od roku 1946 pracoval jako asistent na Karlově univerzitě a v roce 1952 byl přesunut do Brna, kde působil až do konce kariéry. Kromě toho, že byl skvělý pedagog, přednášel na mnoha konferencích v Československu i zahraničí, publikoval sedm knih a desítky článků, zpráv a recenzí zejména o francouzské literatuře, mnoho předmluv či doslovů ke klasickým dílům francouzské literatury. V roce 1969 byl zvolen předsedou Kruhu moderních filologů a v roce 1964 byl jmenován profesorem pro dějiny francouzské literatury. Otakar Novák byl ve své době ústřední postavou brněnské romanistiky a rozhodujícím způsobem se zasloužil o její rozvoj v oblasti francouzské literární historie a pomáhal jí udržovat mezinárodně srovnatelnou úroveň.

Summary

This bachelor thesis deals with important persons of French philology in Brno from the beginning up to now and especially with one particular person – Otakar Novák. The work is divided into two parts. The first part describes the life and work of Otakar Novák before he started to work as a teacher at the university in Brno. The second part then describes his life and work since the beginning of his work in Brno until his death. Otakar Novák was born on 28 December 1905 in Vienna. He studied Czech and French language and literature at the university in Brno. Since 1946 he worked as an assistant at Charles University in Prague. In 1952 he was moved to Brno, where he worked until the end of his career. Besides being great teacher, he was lecturer at many conferences in Czechoslovakia and abroad, he has published seven books and dozens of articles, reports and reviews of French literature in particular and many forewords and afterwords to classics works of French literature. In 1969 he was elected chairman of the Circle of modern philologists and in 1964 was appointed professor of history of French literature. Otakar Novák was at the time the central figure of Romance studies of Brno and decisively contributed to its development in the area of French literary history, and helped her maintain an internationally comparable level.